

Participatieverslag (ontwerp)

Omgevingsvisie gemeente Ameland

➤ september 2026

Inhoud

Inleiding	2
Ketenpartners	3
Vitens	4
Veiligheidsregio	6
Staatsbosbeheer	8
VVV Ameland	13
LTO Ameland.....	18
Dorpsbelang Hollum	20
Dorpsbelangen Nes en Buren	23
Dorpsbelang Ballum	26
Provincie Fryslân	27
Rijkswaterstaat	28
Ondernemersplatform Ameland	30
Wetterskip Fryslân	33
It Fryske Gea	37
Bewonersavonden	38
Algemeen.....	39
Thema 1: Bereikbaarheid en infrastructuur	39
Thema 2: Wonen en leefbaarheid	41
Thema 3: Duurzaamheid – energie, water en klimaat	42
Thema 4: Economie en toerisme	43
Thema 5: Omgevingskwaliteit	44
Thema 6: Landschap en natuur	45

Inleiding

Dit document is een verslag van de participatie bij het ontwerp van de omgevingsvisie van Ameland. Het bestaat uit 2 delen: ketenpartners en bewonersavonden.

Met de term 'ketenpartners' worden (andere) overheden, organisaties en verenigingen bedoeld, die van belang zijn voor de omgevingsvisie. Deze partijen zijn uitgenodigd voor een gesprek over de omgevingsvisie. Waar nodig is daar uitgelegd wat de omgevingsvisie is en is hen gevraagd naar hun input. Van al die gesprekken is een verslag gemaakt (zie hieronder). Daarnaast is hen ook nog een aantal vragen toegestuurd. Een aantal van de partners heeft die beantwoord en in dat geval zijn de antwoorden ook in dit document opgenomen.

Toen het ambtelijk concept op de website van de gemeente was te vinden, zijn dezelfde partners hier ook weer op gewezen. Eén van de partners heeft op basis daarvan nog een gesprek aangevraagd; ook het verslag van dat overleg is opgenomen in dit participatieverslag. Een andere partner stuurde nog een bericht na met opmerkingen, die eveneens is opgenomen in dit verslag.

Dit participatieverslag is niet alleen maar een weergave van de input van ketenpartners en bewoners. Ook is het een beantwoording op die input. In die beantwoording legt de gemeente uit of de input ook terecht is gekomen in de omgevingsvisie en waarom (niet). Bij elke ketenpartner gebeurt dat onder de hele input. Bij de bewonersavonden gebeurt dat onder elk punt.

Dit participatieverslag is geen eindverslag. Er volgt namelijk nog een inzageprocedure, waarbij iedereen nog een keer kennis kan nemen van de omgevingsvisie. En een zienswijze (reactie) kan indienen daarop. Ook van die procedure zal een verslag gemaakt worden, waarin ook een reactie van de gemeente op die zienswijzen zal staan.

Ketenpartners

Vitens

Verslag overleg 9-7-2025

Zelfvoorziening drinkwater

We hebben besproken dat op Ameland de wens ligt om zelfvoorzienend te worden in de drinkwatervoorziening. Eerder heeft Vitens al eens aangegeven dat de waterleiding onder het wad een levensduur heeft en zolang die blijft liggen dat zij water blijven leveren aan het eiland. Echter wordt er op het moment wel gekeken of er een opjager bij Dokkum geplaatst moet worden. Dit is een investering die binnen de komende 15 jaar gedaan moet worden. Deze opjager wordt alleen geplaatst als de wadleiding blijft liggen. Dat betekent dat er binnen 15 jaar een principe-uitspraak gedaan zal worden over de toekomst van de wadleiding.

Input

Vitens heeft 3 documenten gestuurd met wat zij zien als de belangrijkste punten om op het vlak van drinkwater mee te nemen in de visie: een handreiking over de zorgplicht voor drinkwater, een inspiratiedocument voor de omgevingsvisie en een staalkaart over drinkwater in het omgevingsplan.

Watervisie

Op Schiermonnikoog heeft Vitens een visie opgesteld voor de drinkbronnen op het eiland. Men wil dit ook graag voor Ameland en de andere eilanden doen.

Waterbesparing

Met de toenemende druk van toerisme op de watervoorziening pleit Vitens voor een duurzamer waterbeheer. De zoetwaterbel wordt kleiner door verdroging/klimaatverandering. Daarom is drinkwaterbesparing een belangrijk speerpunt. Aan de andere kant was op alle eilanden vorig jaar een neerslagoverschot. Dit water zou je willen opslaan. Maar als de duinen vol zijn, loopt het weg. Hier ligt dus nog een kans. Ook geeft Vitens aan dat ze waarschijnlijk in de toekomst geen vergunning krijgen om meer drinkwater te gaan winnen, maar dat de vraag naar drinkwater wel zal toenemen.

Grondwaterbeschermingsgebied

Vitens geeft aan dat het mooi zou zijn om de grondwaterbeschermingsgebieden die door de provincie Fryslân vastgesteld zijn op een kaart in de visie weer te geven.

Pfas

Vitens doet onderzoek naar Pfas in het drinkwater op Ameland. Het schijnt dat de locatie Buren in de top 3 van locaties zit met het meeste pfas in het drinkwater. Wel is hier een extra zuiveringsstap ingebouwd waardoor het drinkwater aan de normen voldoet.

Afgesproken is:

- Het bovenstaande in de visie te verwerken en een grondwater winning en beschermingsgebied kaart in de visie op te nemen.
- Concept van de omgevingsvisie voorleggen aan Vitens.
- Grondwaterwinning en beschermingsgebied op kaart zetten.
- Drinkwaterbesparende maatregelen meenemen.
- Eventueel tweede overleg plannen.

Reactie gemeente

We hebben de 2 drinkwatergebieden op onze visiekaarten gezet (Duurzaamheid & Landschap en natuur). Daarnaast hebben we het belang van waterbesparing ook opgenomen. Ondanks dat zien we het niet als realistisch dat Ameland zelfvoorzienend wordt op het gebied van water. Daarom hebben we ook opgenomen dat (behoud van) de wadleiding voor ons belangrijk is. Zie paragraaf 4.4 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Water*. Voor verdere invulling van dit onderwerp,

kijken we ook naar de uitkomsten van het Integraal Waterplan (en werken we aan een Gemeentelijk Riolerings Programma).

We hebben de grondwatergebieden niet specifiek in de tekst van de visie benoemd. Wel zijn ze al opgenomen in ons Omgevingsplan (binnen het recente bestemmingsplan Buitengebied).

Veiligheidsregio

Verslag overleg 16-7-2025

Aardgasleiding

Atlas Veiligheid. Laat zien waar er risico's zijn qua veiligheid. Meest prominente is de aardgasleiding die naar de wal loopt. Die is op basis van de Bal aangewezen als brandaandachtsgebied (met een rood gebied op de kaart). Bouwen in dat gebied mag alleen met extra maatregelen. De veiligheidsregio vertelt echter dat het risicogebied eigenlijk veel groter is. De grens van het gebied is namelijk afgestemd op de intensiteit van een brand waar de brandweer niet dichtbij kan komen (ze noemen een waarde van 10 kW/m², terwijl het materieel van de brandweer bestand is tegen 3 kW/m²). Men pleit dus eigenlijk voor een groter gebied rondom de leiding waarin zwaardere bouwweisen gelden. De veiligheidsregio kan dat niet afdwingen, de gemeente wel.

Natuurbranden

De risicoinventarisatie natuurbrand wordt momenteel geüpdatet. Dat is een (niet-openbare) kaart die inzicht geeft in de risico's op natuurbranden. Een groot deel van Ameland wordt daarin meegenomen.

Ze erkennen dat dit onderwerp misschien wat lastig te vertalen is naar de omgevingsvisie. Tegelijk kan het ook heel concreet gaan over rieten daken. Als natuurbrandenrisico in de duinen relatief groot is, is het dan wel zo verstandig om daar rieten daken toe te staan of voor te schrijven?

Reactietijd bij rampen

Op een eiland kan de brandweer moeilijk opschalen, dus dat moet van de wal komen. Daar gaan enkele uren overheen. Wel zijn er afspraken met de KNRM over de overzetting van materieel e.d. Ook met WPD zijn er nu goede afspraken, waardoor bij calamiteiten het transport van hulpverleningsvoertuigen is geregeld. De Veiligheidsregio heeft zich (met succes) ook ingespannen om dit in het Programma van Eisen voor de nieuwe veerbootconcessie goed te borgen. Dat gaat niet alleen over calamiteiten, maar ook over oefeningen.

Water(veiligheid)

Men verwijst voor de waterveiligheid naar de waterveiligheidsstrategie. Mooi zou zijn als die zodanig vertaald kan worden in de omgevingsvisie, dat het ook daadwerkelijk consequenties gaat hebben voor de ruimtelijke ordening. Dat zou uniek zijn in Nederland.

Men adviseert ook om in gesprek te gaan met Wetterskip over de kwetsbaarheden bij wateroverlast door regenval (>200mm per 48 uur).

Evacuatie en schuilen

Hier is nu een pilot over, die zou moeten zorgen voor concreet handelingsperspectief. Men noemt een aantal elementen die hierbij aandacht verdienen in de omgevingsvisie:

- de hoogte van de Verbindingsweg; ophoging is eigenlijk noodzakelijk voor evacuatie.
- de hoogte van het aanlandingspunt.
- kwetsbaarheid van de veerdam - die is snel onbruikbaar bij hoge waterstanden - bij waterstanden die nog ver onder de normering ligt voor dijken.

In dit kader noemt hij ook nog het feit dat een toeristisch eiland als Ameland een unieke verhouding tussen bewoners en bezoekers heeft. In reguliere rampenscenario's wordt vaak met het aantal inwoners gerekend. Op Ameland is het absoluut noodzakelijk om bezoekers mee te nemen.

Overig

De energietransitie zorgt voor nieuwe uitdagingen, omdat grote accu's ook een risico vormen.

Hittestress is op het gebied van klimaatverandering de belangrijkste bron van sterfte. Kan je daar iets mee in de omgevingsvisie? Bv. over hoe en waar je bouwt en hoe je de fysieke omgeving inricht?

Afgesproken is:

- Dat we de veiligheidsregio nog mee laten lezen bij een conceptversie van de omgevingsvisie.

Reactie gemeente

Aardgasleiding

We zien uw input over de (on)veiligheid van/rond de aardgasleiding als een extra stimulans om te werken aan een aardgasvrij Ameland. In dat kader weten we niet of het noodzakelijk is om de bouweisen nu nog te verhogen in het gebied rond die aardgasleiding. Zeker omdat de uitwerking daarvan waarschijnlijk ook jaren duurt. We hebben echter in onze visie opgenomen dat we dat willen onderzoeken (paragraaf 4.4, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Milieu, bodem en veiligheid*).

Natuurbranden

Natuurbrandrisico is zowel genoemd in onze omgevingsvisie, als in ons [Integraal Veiligheidsplan](#) waar we in de visie naar verwijzen (zie paragraaf 4.4 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Milieu, bodem en veiligheid*). In de praktijk zetten we ons ook in voor het beperken van de natuurbrandrisico's. In de huidige maatregelkaart bij de risicoinventarisatie natuurbrandrisico is het aantal actiepunten van de gemeente weliswaar beperkt, maar we blijven desondanks met andere partijen in gesprek over (de uitvoering van) hun actiepunten. Daarnaast hebben we natuurlijk in samenwerking met brandweer en defensie blusputten gerealiseerd in de afgelopen jaren. De risico's van rieten daken zijn in onze beleving daarbij voldoende meegenomen. Het is dan ook niet onze ambitie om regelgeving hierover te wijzigen, ook omdat het een belangrijke waarde is binnen onze omgevingskwaliteit.

Reactietijd bij rampen

Ook voor ons is dit thema belangrijk. We hebben in de visie opgenomen dat om die reden varen op tij ook geen optie is, omdat Ameland dan onbereikbaar is bij calamiteiten (paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Veerverbinding*).

Waterveiligheid / Evacuatie en schuilen

In de visie hebben we opgenomen dat de Waterveiligheidsstrategie vertaald wordt in ruimtelijke regels (paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Andere infrastructuur*). Dat betekent uiteraard ook dat we in de toekomst werken aan de onderwerpen uit die strategie, zoals het verhogen van het aanlandingspunt en de Verbindingsweg. De verhoging van de veerdam is daarnaast ook een thema in de visie (4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Veerverbinding*). Uiteraard zijn we het ook volledig met u eens dat het noodzakelijk is dat calamiteitenplannen voor Ameland rekening houden met het aantal bezoekers.

Hittestress

We hebben dit thema niet opgenomen in de visie. Op de Waddeneilanden is het namelijk gemiddeld gezien aanzienlijk koeler en staat er meer wind, waardoor het hier minder vaak voorkomt. Daarnaast zijn er (al) op veel plekken in de dorpen bomen aanwezig, die in veel gevallen ook een beschermde status hebben. In verhouding tot andere uitdagingen heeft het daarom op dit moment geen prioriteit.

Staatsbosbeheer

Verslag overleg 16-7-2025

In het verleden is al veel gesproken met Staatsbosbeheer in het kader van het bestemmingsplan buitengebied. Ook loopt momenteel een gebiedsproces met de provincie Fryslân. Staatsbosbeheer is op het moment ook bezig met het opstellen van een visie tot 2050.

Verdroging

Bij Staatsbosbeheer ervaart men last van verdroging in natuurgebieden. Het is wenselijk om water in de natuur vast te kunnen houden en het over een langere tijd weg te laten sijpelen richting de landbouwgebieden. De zoetwaterbel is daarbij allesbepalend. Men vindt het positief dat de gemeente het kelderbesluit genomen heeft wat voorkomt dat diepe kelders in duingebieden worden aangelegd.

Primaire kering

Bij Staatsbosbeheer zijn ook zorgen over de klimaatverandering. Er is besproken dat objecten die buiten de primaire kering liggen op het moment kwetsbaar zijn. Wel worden er plannen opgesteld om in de toekomst te voorkomen dat in dit soort gebieden gebouwd wordt (Waterveiligheidsstrategie/Deltaprogramma).

Cultureel erfgoed

Men geeft aan dat het belangrijk is om landschapselementen met cultuurhistorische waarde als de stuifdijken, eendenkooien en dobbes te beschermen op het eiland.

Unieke natuur

Men geeft aan dat de natuur in de duingebieden van de eilanden 2 procent van het Nederlands landschap beslaat. Dit maakt de natuur op de eilanden uniek. Er wordt druk ervaren op deze natuur vanuit toerisme. Staatsbosbeheer geeft aan dat de cumulatieve effecten van verstoring op de natuur nog niet genoeg terug komen in beleid. Er worden een heleboel evenementen georganiseerd in de natuur, muziek, sportevenementen etc. Dit heeft effect op de natuur en bij Staatsbosbeheer is men van mening dat er voor al deze activiteiten beter getoetst moet worden wat de gevolgen op de natuur zijn.

Staatsbosbeheer bekijkt de natuur vanuit water- en bodem sturend. Daarbij bekijken ze het hele systeem. Instuiving vanuit de duinen is daarbij ook belangrijk, in samenwerking met Rijkswaterstaat. Ze werken ook aan kwaliteitsverbetering in de bossen van Ameland. Men wil de bossen langzaam omvormen en de diversiteit van de bossen vergroten.

Afgesproken is:

Staatsbosbeheer heeft de lijst met vragen toegestuurd gekregen en zal hier per mail nog op reageren.

Aanvulling 20-11-2025

Staatsbosbeheer heeft op 20 november 2025 de lijst met vragen ingevuld en doorgestuurd, zie hieronder.

Aanvulling

Algemene vragen

- *Welke waarden of kwaliteiten van Ameland zijn volgens Staatsbosbeheer essentieel om te behouden en/of te versterken?*

Water- en bodemsturende processen zijn belangrijk. Wij werken aan toekomstgericht natuurbeheer, waarbij systeemherstel een belangrijke rol speelt. Landschapsecologisch, de natuur ontwikkelt zich onder invloed van sturende processen in het landschap. Watersysteem, bodemsysteem en ecosysteem liggen in elkaars verlengde. Hierdoor kan het voorkomen dat een bepaald ecosysteem niet meer te redden is maar dat er wel een nieuwe kan ontstaan.

- *Wat vindt Staatsbosbeheer het belangrijkste aandachtspunt voor de omgevingsvisie van Ameland, vanuit jullie rol?*
Natuur en Landschap. Natuur robuuster maken, waarbij de natuurlandschappen zoals open duin behouden blijft. Nederland heeft maar 2% duinlandschap daarvan ligt het overgrote deel op de Waddeneilanden, waken dat deze landschappen behouden blijven. Daarnaast blijven inzetten op systeemherstel
 - *Als u kijkt naar Ameland richting 2040: wat ziet u dan als de grootste opgave of kans?*
Klimaatadaptatie en -acceptatie.
Jeugd en leefbaarheid
Afname biodiversiteit
 - *Zijn er thema's of ontwikkelingen die volgens Staatsbosbeheer nu nog onderbelicht blijven?*
Natuur inclusieve landbouw. Verduurzaming op welke wijze wordt deze ingestoken? Moeten zonneparken en windmolens in de natuur geplaatst worden? Vaak wordt die ruimte gezocht in de natuur.
 - *Wat merkt u in uw dagelijkse werk van veranderingen op Ameland – bijvoorbeeld in het gebruik van natuur, landschap of veiligheid?*
Grotere recreatiedruk, men gaat meer naar buiten en gebruikt de natuur als ontspanning en vergeet daarbij de kwetsbaarheid van de natuur. Invloed van de mens is groot en laten veel sporen na. Geleiding is noodzakelijk om 'grotere' gebieden te beschermen. Goed voorbeeld is Hagedoornveld waar een mooie combinatie is gemaakt van recreatie en natuur.
 - *Welke beleidskeuzes van de gemeente ondersteunen uw werk – en welke maken het lastiger?*
Werk aan goede zonering waar leven/mensen, recreatie en natuur ruimte krijgen. Zorg dat natuur en landschap op orde is, dit geeft een positieve invloed op de gezondheid en het welzijn van de mensen. We noemen dat ook wel de kracht van de natuur.
 - *Wat zou u de gemeenteraad willen meegeven bij het maken van keuzes voor de toekomst van Ameland?*
Neem bij elk besluit alle facetten mee, die in de omgevingsvisie worden genoemd zodat ook deze voldoende worden afgewogen en meegenomen in de besluitvorming. En hoor bij de juiste stakeholders.
- Natuur, landschap en recreatie (gericht op Staatsbosbeheer)*
- *Welke rol speelt Ameland binnen jullie organisatie – wat maakt dit gebied bijzonder of complex?*
Ameland is een onderdeel van het Waddengebied en grenst aan het Werelderfgoed Waddenzee. Staatsbosbeheer heeft de Wadden aangewezen als prioritair gebied. Voor Ameland ligt de complexiteit wel in het feit dat er meerdere terreinbeheerders zijn waardoor met name voor de buitenwereld niet altijd helder is wie nou waar verantwoordelijk voor is.
 - *Welke balans zoekt u tussen natuurbescherming en beleving op Ameland?*
Staatsbosbeheer is een publieke organisatie, we zetten natuur op één, maar vergeten daarbij niet de omgeving en samenleving. We zijn een organisatie die met betrokken en deskundige medewerkers midden in de samenleving staat, samenwerkt met partners en burgers en bovenal natuur centraal stelt als fundament voor een duurzaam en leefbaar Nederland en in dit geval Ameland.
 - *Wat vinden jullie van de toeristische druk in en rond de natuurgebieden? Hoe kunnen we daar samen goed mee omgaan?*
Maak een goede zoneringsskaart in samenspraak met de andere (terrein)beheerders, zodat er een duidelijke afbakening kan komen en kaders gesteld worden. Dit is de basis naast het provinciaal en gemeentelijke evenementenbeleid voor bijvoorbeeld ondernemers. In deze zonering neem je mee de draagkracht van het gebied en geef je aan waar wel of totaal niet de mogelijkheden liggen. Ook het samenspel met de eilanders meenemen. Een voorbeeld is honden aan de lijn beleid. Zolang ook Amelanders dit niet goed tussen de oren hebben, wordt het lastig uit te leggen en te handhaven.
 - *Welke ontwikkelingen zetten volgens u het landschap of de natuur op Ameland onder druk?*
Versnippering van de gebieden, dorpsuitbreidingen, klimaatverandering. Ontwikkelen van nieuwe recreatieve activiteiten die dan weer commercieel gemaakt worden. Voorbeelden drone gebruik, soaren.

- *Zijn er natuurgebieden of kwaliteiten die volgens jullie meer aandacht of bescherming verdienen?*

Sowieso alle terreinen van de natuurorganisaties, daarnaast ook terrein van RWS, waaronder de Lange duinen Noord, Groene strand. Kort gezegd alle Natura 2000 gebieden. Deze gebieden vragen om gepaste zonering. Nogmaals 2% van het totale Nederlandse landoppervlak bestaat uit duin. En daarin leven zo'n 66% van alle Nederlandse plantensoorten en ook een groot deel van de Nederlandse broedvogelsoorten leven vertoeven daar.

- *Welke vormen van recreatief medegebruik zijn passend binnen de draagkracht van het eiland?*

Wandelen, fietsen, dat is waar Staatsbosbeheer op in blijft zetten. Ander recreatief medegebruik zal getoetst blijven worden of het passend en/of er draagkracht voor is in de gebieden. Daarnaast zal N2000 duinen Ameland een leidraad zijn.

- *Zijn er knelpunten rond evenementen, recreatieverkeer of seizoensdruk?*

Broedseizoen is bepalend wat wel of niet mogelijk is in de natuur. Daarnaast is het broedseizoen niet altijd op data vast te leggen, weersinvloeden zijn ook sturend in deze. Soms duurt het broedseizoen langer vanwege de gunstige omstandigheden. Voldoende parkeerplaatsen en de toerist meer ontzorgen. Helaas bemerken we dat mensen luier worden en sneller naar de auto grijpen en deze overal denkt te kunnen parkeren.

- *Wat is volgens u nodig om beleving en bescherming beter met elkaar te combineren?*

Zoals in ons ondernemingsplan genoemd staat; Klimaatverandering, verlies van biodiversiteit en de toenemende druk op de ruimte dwingt tot keuzes. Dat vraagt om een manier van denken en werken waarin de natuur wordt gezien als een gelijkwaardige kracht bij het realiseren van een schone, duurzame, biodiverse leefomgeving die bestand is tegen veranderingen en uitdagingen. Waar het mogelijk is worden robuuste natuurlijke systemen ingezet als sturende factor in de ruimtelijke ordening. Nogmaals Hagedoornveld aanpassing is een mooi voorbeeld hoe recreatie en natuur gecombineerd is.

Samenwerking en proces

- *Heeft u nog adviezen of signalen voor het vervolg van de omgevingsvisie?*

Geen kelderbouw meer toestaan in duinen!

Reactie gemeente

Cultureel erfgoed

We hebben in de visie opgenomen dat we ons inzetten voor behoud van elementen als dijkjes en dobbes (paragraaf 4.7 van de visie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Landschap*). Veel van die elementen zijn overigens al beschermd in het Bestemmingsplan Buitengebied, die nu onderdeel is van het Omgevingsplan. Een aantal anderen zijn bij ons in beeld als monument of karakteristiek object en zullen op termijn opgenomen worden in het Omgevingsplan.

Druk op de natuur / zonering

We zijn het met u eens dat recreatie en natuur samen kunnen gaan. We zijn het echter eveneens eens dat niet altijd alles overal kan (zie ook hoofdstuk 2 van de omgevingsvisie). Daarom geven we in de omgevingsvisie ook aan dat we een voorstander zijn van zonering van landbouw, natuur en recreatie (paragraaf 4.7, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Zonering landbouw, natuur en recreatie*).

Evenementen

In ons evenementenbeleid geven we aan dat we de invloed op de natuur meenemen bij de beoordeling van (nieuwe) evenementen en dat we bijvoorbeeld rekening houden met het broedseizoen. Tegelijk ligt het onderwerp van natuur ook complex, omdat de gemeente in de meeste gevallen niet over die onderwerpen gaat (zie ook onze reactie in dit participatieverslag onder **Bewonersavonden**, bij Thema 4).

Terreinbeheerders

We horen ook van andere partijen dat er onduidelijkheid is over wie waar eigenaar en/of beheerder is. We zullen overwegen of het wenselijk en haalbaar is om dat in kaart te brengen. Zie ook onze

beantwoording hierover in dit participatieverslag bij de inbreng van Rijkwaterstaat en onder de **Bewonersavonden**, bij Thema 6.

Kelderbouw

We zijn het ermee eens dat (diepe) kelderbouw in duinen niet passend is. We hebben in de visie ook opgenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de grondwaterstand en drinkwatervoorziening niet onder druk mogen zetten (paragraaf 4.4, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Water*). Bij de uitwerking van het Integraal Waterplan blijven we hierover ook in gesprek met o.a. het Wetterskip. Ook nemen we dit mee bij de vorming van ons Omgevingsplan, met de ambitie om dit op het hele eiland goed te regelen. Voor meer informatie over het Omgevingsplan, zie paragraaf 4.6 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Omgevingsplan*.

Overig

- Water/bodem: gemeente zet zich samen met anderen in voor een Integraal Waterplan, waarin de waterprocessen geanalyseerd worden en maatregelen voorgesteld worden (zie paragraaf 4.4 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Water*). Zie daarnaast ook de reactie in dit participatieverslag onder **Rijkswaterstaat**, bij de subtitel *Documenten*.
- Landbouw: ons uitgangspunt is hierin duurzame landbouw met een toekomstperspectief (zie paragraaf 4.5 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Landbouw*).
- Dorpsuitbreidingen: in lijn met de woonvisie, noemen we in de omgevingsvisie dat we voor toekomstige woningbouw de voorkeur hebben voor inbreiding (in de dorpen) boven uitbreiding van de dorpen (paragraaf 4.3 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Woonvisie*).
- Parkeerplaatsen: we werken aan nieuw parkeerbeleid, die o.a. gaat over de vraag hoeveel parkeerplaatsen er waar nodig zijn (zie ook paragraaf 4.2 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Vervoer op het eiland*).

VVV Ameland

Verslag overleg 11-8-2025

Verhuur particulieren recreatiewoningen

De VVV krijgt signalen dat er steeds meer woningen in de verkoop gaan, omdat het voor veel mensen niet meer te betalen is. Het belastingstelsel en de veranderingen daarin (box 3) spelen daar hoogstwaarschijnlijk een rol in. Het gevaar ligt op de loer dat dergelijke woningen alleen nog betaald kunnen worden door degenen die financieel niet meer de noodzaak hebben om het daarna te verhuren. Zo krijg je in feite (op een paar weken per jaar na) leegstand. Kan de gemeente op de één of andere manier dat reguleren?

Diversificatie economie

Indirect is het overgrote merendeel van de economie verbonden aan toeristen. Het gemeentelijk beleid spreekt over diversificatie van de economie, maar hoe realistisch is dat? Zouden we niet veel meer moeten focussen op de positieve gevolgen van toerisme: inkomsten, voorzieningen en recreatieve mogelijkheden (ook voor bewoners)?

Openbaar vervoer en auto's

De bus op het eiland rijdt nu op de boot, maar van Buren naar de vuurtoren is niet te doen. Dat zou anders moeten. Ook noemt men een combinatieticket van boot en bus. Door zulke ingrepen wordt het OV gebruiksvriendelijker en dus ook meer gebruikt.

Dat gebruik stimuleren is belangrijk in het omlaag brengen van het aantal auto(bewegingen) op het eiland. Dat begint natuurlijk al aan de vaste wal. Een goede ketenreis, waarbij het bereiken van de boot en daarna de accommodatie vlekkeloos moet verlopen. Ook vlekkeloos bagagevervoer tijdens de hele reis is belangrijk. Pas dan gebruiken mensen hun auto niet meer als koffervervoer. Uiteraard is een goede en voldoende parkeermogelijkheid aan de wal ook belangrijk. Op zomerse (en dus drukke) dagen is dat een hele grote uitdaging.

Andere opmerkingen onder dit punt

- als het gaat om vervoersbewegingen, zijn die van eilanders ook van belang
- medegebruik tussen fietsers en voetgangers is een uitdaging, zowel op fietspaden als bv. in centrum van Nes (wat ook een doorgaande fietsroute is) - ook is het niet altijd duidelijk wie wat hoe zou moeten gebruiken.
- kwaliteit van de fietspaden is niet overal even goed; specifiek wordt gesproken over 'gootjes'
- is de omgevingsvisie de plek om iets te zeggen over het monitoren van bezoekers?

Inclusie

In hoeverre staat Ameland open voor mindervaliden? Er zijn een paar groepsaccommodaties, maar de meeste kleinere accommodaties hebben geen voorzieningen. Ook in restaurants e.d. is vaak geen toilet die goed toegankelijk is (soms bv. op de 1e verdieping zonder lift). Maar denk ook aan de 'heuvel' bij de veerterminal in Nes. Al met al is niet goed geregeld op Ameland. Kunnen we daar als gemeente op sturen als het vooral bij anderen ligt?

Strandrolstoelen worden wel goed gebruikt. Zo goed dat ze eigenlijk altijd bezet zijn.

Diversiteit

M.n. de financiële diversiteit. Ameland had lang de slogan 'voor iedereen'. Maar is dat zo? Bootreis en ticket daarvoor is al een (financiële) drempel. Wel is op dit moment er diversiteit; van kamperen en groepen tot luxe huizen. Daardoor veel verschillende groepen. Wel steeds luxer, maar gast wil dat ook. Sluiten daar ook de voorzieningen (zoals restaurants) op aan?

Er is discussie of Ameland nu echt duur is; echt duurder dan andere Nederlandse bestemmingen lijkt wel mee te vallen. De 21% btw is wel een punt van zorg, vooral omdat de Duitse gast zo belangrijk is voor Ameland.

Wellicht liggen er kansen voor de zakelijke markt op Ameland.

Afgesproken is:

De toegestuurde vragen zal het VVV met elkaar bespreken en antwoorden en opmerkingen eind augustus toesturen.

Beantwoorde vragen:

Algemene vragen

Aanvulling

VVV heeft nog schriftelijk geantwoord op de toegestuurde vragen, zie hieronder.

Aanvulling

Algemeen

- *Welke waarden of kwaliteiten van Ameland zijn volgens jullie essentieel om te behouden en/of te versterken?*

De natuur, ruimte en rust zijn de kernkwaliteiten van Ameland. Daarnaast zijn cultuur en het eilander karakter van grote waarde: de kneuterigheid en charme van oude huisjes, de gastvrijheid van bewoners en de rust die al bij de overtocht met de veerboot begint. Het eilander gebruik om te leven met de natuur hoort daar onlosmakelijk bij. Ameland biedt de afwisseling tussen levendige, gezellige dorpen enerzijds en de stilte en ruimte van uitgestrekte stranden en natuur anderzijds, waar je tijdens een wandeling of fietstocht soms niemand tegenkomt. Deze combinatie van gemoedelijkheid, uitgestrektheid en mooie vergezichten maakt Ameland uniek.

- *Wat vinden jullie het belangrijkste aandachtspunt voor de omgevingsvisie van Ameland, vanuit jullie rol?*

Het behouden van de balans tussen toerisme, leefbaarheid en natuur. Ameland heeft dit goed georganiseerd; de uitdaging ligt erin dit vast te houden en te versterken.

- *Als u kijkt naar Ameland richting 2040: wat ziet u dan als de grootste opgave of kans?*

De grootste kans zien wij in het verder ontwikkelen van duurzame recreatie: uitbreiding van het wandelrouten netwerk, verbeteren van fietspaden en het versterken van de beleving van natuur en landschap. Dat draagt bij aan de kwaliteit van de gastbeleving en tegelijkertijd aan de leefbaarheid voor bewoners.

- *Zijn er thema's of ontwikkelingen die volgens jullie nu nog onderbelicht blijven?*

De samenhang tussen voorzieningen voor bezoekers en bewoners. Een hoog kwaliteitsniveau voor de gast betekent ook een hoog niveau voor de inwoner. Ameland is er goed in geslaagd om natuur, cultuur en toerisme te laten vervlechten, we mogen hier ook trots op zijn. En we moeten ons hier ook bewust van zijn, het hoge kwaliteitsniveau voor de inwoner is er mede dankzij de gast.

Als er nieuwe projecten zijn, moet er goed gekeken worden of dit bij het eiland past. Bijvoorbeeld het bouwen in de sfeer van oude huizen zoals ook door de gemeente gedaan is met de nieuwbouwwoningen. Daarnaast ook het gebruik van natuurlijke materialen voor bebording en een voorkeur voor kleinschaligheid boven grootschalige evenementen.

- *Wat merkt u in uw dagelijkse werk van veranderingen op Ameland – bijvoorbeeld in het gebruik van natuur, landschap of veiligheid?*

We zien dat er steeds meer waardering is voor rustige, kleinschalige beleving (wandelen, fietsen, natuur en cultuurhistorie). Tegelijk neemt het aantal bewegingen, ook van eilanders zelf, toe en lijkt de tolerantie naar elkaar af te nemen. Daar moeten we meer op sturen. Het is belangrijk dat we ons blijven realiseren wat Ameland bijzonder maakt: trots en gastvrijheid. In plaats van te klagen over drukte of beperkingen zouden we juist meer terug moeten naar die trotse en gastvrije houding die Ameland groot heeft gemaakt.

Natuur, landschap en recreatie

- *Wat vinden jullie van de toeristische druk op Ameland?*

De toeristische druk is beheersbaar en wordt van nature gereguleerd door de barrière van de veerboot. Dat zorgt voor een natuurlijke spreiding en balans. Er is wel steeds vaker vraag naar extra afvaarten. Hier is het belangrijk om een zorgvuldige afweging te maken: hoe kunnen we inspelen op de vraag zonder dat dit de balans of beleving op het eiland verstoort?

- *Wat vinden jullie van de beleving op Ameland?*

De beleving op Ameland is uniek: de natuur, rust en ruimte zijn onderscheidend. Dit kan nog verder versterkt worden door meer thematische routes aan te bieden (bijvoorbeeld cultuurhistorisch, natuurbeleving, culinair), waarmee ook de spreiding van bezoekers over het eiland bevorderd wordt. Zo blijft de beleving divers en aantrekkelijk, terwijl de druk op bepaalde hotspots wordt verminderd.

- *Welke ontwikkelingen zetten volgens u Ameland onder druk?*

Een risico zijn landelijke beleidsontwikkelingen, zoals veranderingen in box 3 of de verhoging van btw op recreatie naar 21% vanaf 2026. Dit kan leiden tot een verschuiving van eigendom: vakantiewoningen die opgekocht worden door kapitaalkrachtigere partijen die niet meer verhuren, waardoor het aanbod aan recreatieve verhuur vermindert. Dit zou zowel de toeristische economie als de leefbaarheid kunnen raken.

- *Zijn er knelpunten rond evenementen, recreatieverkeer of seizoensdruk?*

Er is meer en frequenter gebruik van alle wegen, mede door de opkomst van e-bikes, waardoor het eiland als het ware 'kleiner' is geworden. Dit zorgt voor meer bewegingen en een hogere verkeersdruk, ook buiten het hoogseizoen. Er zijn veel evenementen, maar deze worden in goede banen geleid, mede door de gemeente. Belangrijk aandachtspunt blijft dat evenementen goed gespreid worden over het jaar en niet onnodig in feestdagenweekenden (zoals bij Duitse feestdagen) plaatsvinden.

Een knelpunt rond evenementen is vooral de handhaving en de spreiding van drukte. Bij sommige evenementen, zoals Rugby en Madnes, begint de drukte al op de boot. Op het eiland zelf ervaren bewoners en bezoekers daardoor overlast, bijvoorbeeld door muziek tot diep in de nacht. Voor mensen die juist voor de rust komen, is dit storend.

- *Wat is volgens u nodig om beleving en bescherming beter met elkaar te combineren?*

We zien kansen in het toevoegen van themaroutes, die bezoekers actief spreiden en verrijken in hun beleving. Daarnaast kunnen positieve en stimulerende communicatie-uitingen bijdragen aan bewust gedrag in de natuur. Het gaat niet om verbieden, maar om enthousiasmerend en gastvrij duidelijk maken wat wél kan en hoe je je als gast verantwoord gedraagt. Daarmee versterken we de natuurbeleving en beschermen we tegelijkertijd onze kwetsbare waarden.

Leefomgeving

- *Wat zijn voor jullie de belangrijkste aandachtspunten op Ameland?*

Bereikbaarheid is essentieel voor Ameland, zowel voor inwoners als voor toeristen. Deze staat echter onder druk door onzekerheden rond de veerbootconcessie, Natura 2000-regelgeving en de MIRT-onderhandelingen. Het is belangrijk om hierin duidelijke keuzes te maken en langetermijnzekerheid te bieden. Daarnaast zien we kansen in het verbeteren van het openbaar vervoer: betere aansluitingen en alternatieve routes maken het gebruik aantrekkelijker en efficiënter.

- *Zijn er knelpunten in de bereikbaarheid?*

Als de boot stagneert, heeft dit direct gevolgen voor alle processen op het eiland: zorg, bevoorrading, toerisme en mobiliteit van bewoners. Het waarborgen van een robuuste en betrouwbare veerverbinding is daarom cruciaal voor de leefbaarheid en economie van Ameland.

Een echt knelpunt nu is dat er na zonsondergang niet naar de wal gevaren kan worden. Natuurlijk zijn er bij calamiteiten opties, maar dit is zeer beperkt dus echt een probleem.

- *Hoe kijkt u aan tegen de bereikbaarheid en veiligheid van kwetsbare groepen (zoals ouderen of zorginstellingen)?*

Bij het aanpassen en verbeteren van fietspaden en infrastructuur moet expliciet rekening gehouden worden met mindervaliden. Dit geldt ook voor de aanwezigheid van toegankelijke openbare toiletten.

Hoewel dit extra investeringen vraagt, levert het veel op: zowel bewoners als gasten profiteren van een inclusieve en toegankelijke inrichting van het eiland.

Duurzaamheid en energietransitie

- *Wat zijn volgens u de grootste kansen in de verduurzaming en energietransitie van Ameland?*

Ameland kan zich profileren als een duurzaam voorbeeld-eiland, maar het is van groot belang dat de recreatie- en toerismesector hierbij actief betrokken wordt. Dat is een uitdaging, gezien het versnipperde aanbod met veel particuliere eigenaren (soms met slechts 1 of 2 accommodaties, vaak woonachtig aan de wal). Niet iedere (kleine) ondernemer kan zelfstandig investeren, terwijl de gezamenlijke opgave groot is.

Samenwerking en proces

- *Hoe zou u de huidige samenwerking met de gemeente Ameland omschrijven? Wat gaat goed, wat kan beter?*

De samenwerking verloopt goed en er is frequent overleg. We zijn het niet altijd eens, maar er is ruimte voor discussie en het vinden van compromissen. Vroegtijdige betrokkenheid gaat steeds beter en gezamenlijke uitingen sluiten daardoor sterker op elkaar aan.

- *Welke samenwerking zou u verder willen verdiepen in de komende jaren?*

Meer monitoring is nodig: niet alleen gegevens verzamelen, maar deze actief gebruiken en ook naar buiten communiceren. Daarbij is het belangrijk om vooruit te kijken in plaats van achteraf te reageren. Hiervoor is nauwere samenwerking met meerdere stakeholders cruciaal, zoals de veerdienst, grotere horecaondernemers en natuurbeheerders.

- *Heeft u nog adviezen of signalen voor het vervolg van de omgevingsvisie?*

Investeer in voorzieningen die zowel de gast als de inwoner ten goede komen. Een hoog niveau voor toerisme betekent automatisch ook een hoog niveau voor leefbaarheid. Dit mag explicieter benoemd worden in de omgevingsvisie: investeren in Ameland als gastvrije bestemming is tegelijkertijd investeren in Ameland als fijne woonplaats

Reactie gemeente

Verhuur particulieren recreatiewoningen

We herkennen het beeld dat de kosten voor eigenaren van vakantiewoningen gestegen zijn de afgelopen jaren. Of dat ook leidt tot daadwerkelijk minder verhuur, is moeilijk voor ons vast te stellen. Die signalen dat dat zo is, zijn overigens niet nieuw; ook 5 jaar geleden was daar al sprake van. Dat was één van de redenen waarom de gemeente de *Beleidsregel bedrijfsmatige exploitatie en uitponden 2021* heeft opgesteld. Op die manier kunnen we bij grootschalige nieuwe ontwikkelingen ervoor zorgen dat er verhuurd wordt. Bij bestaande situaties en zeker bij woningen die per woning in handen zijn van individuen/particulieren is dat niet mogelijk.

De rol van de gemeente is hierin dan ook beperkt, net als bij veel economische zaken (vergelijk ook paragraaf 4.5 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Rol gemeente*). Ook de rol van de gemeente in de (gestegen) kosten is beperkt. Wel blijven we hier graag met u over in gesprek. Dat doen we ook ambtelijk met andere gemeenten om hun ervaringen te horen. Wellicht dat het op basis daarvan in de toekomst zinvol kan zijn om hierover een signaal af te geven aan de rijksoverheid.

Betaalbaarheid

Het thema betaalbaarheid raakt aan economische ontwikkelingen die groter zijn dan Ameland en waar de gemeente geen rol in kan/mag hebben (zie ook paragraaf 4.5 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitels *Rol gemeente* en *Economie algemeen*).

Diversificatie economie / toerisme als drager van leefbaarheid

Diversificatie komt niet letterlijk terug in het toerismebeleid of de economische visie. Wel heeft het aandacht binnen de samenwerking met de andere Waddeneilanden in de Regio Deal. We zijn het ermee eens dat het logisch is dat Ameland altijd een eiland zal zijn waar de economie vooral draait op toerisme. Dat betekent niet dat verbreding niet zinvol kan zijn, maar het zal de kwetsbaarheden van de economie niet weg kunnen nemen. Het is daarom ook geen doel op zich. Dat is ook de reden dat we

het niet noemen in de omgevingsvisie. Wel hebben we ook in de omgevingsvisie (net als in het toerismebeleid) de positieve kanten van het toerisme benoemd (zie paragraaf 4.5 van de omgevingsvisie). We zijn het namelijk met u eens dat het toerisme een belangrijke drager van de leefbaarheid van/op Ameland is; zowel door het profijt in financiële zin als in de vele voorzieningen.

OV en auto's

Het belang van OV en een goede ketenreis zien wij ook. De inhoud van het toerismebeleid en de vervoersvisie blijft met de omgevingsvisie nog steeds overeen, samen met de ambitie om die waar te maken (paragraaf 4.2). Eén van de onderdelen daarvan is ook dat we bij blijven lobbyen voor betere busverbindingen (zie onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Vervoer op het eiland*).

Overig (en onder Algemeen bij de ingestuurde antwoorden)

We herkennen de uitdagingen m.b.t. de fietspaden. We willen dan ook een toekomstvisie maken over de fiets- en wandelinfrastructuur (zie paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Vervoer op het eiland*).

Inclusie

We blijven dat thema ook belangrijk vinden en hebben daarom in de visie opgenomen dat toegankelijkheid een leidend principe voor ons is bij ruimtelijke ingrepen (paragraaf 4.3, onder **Uitwerking** bij de subtitel *Leefbaarheid, welzijn en zorg*).

Leefomgeving

We herkennen de uitdagingen op het gebied van bereikbaarheid en besteden daar dan ook uitgebreid aandacht aan in met name paragraaf 4.2 van de omgevingsvisie. In diezelfde paragraaf (onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Vervoer op het eiland*) geven we ook aan dat verbeteringen van de busverbindingen inderdaad wenselijk is.

Duurzaamheid

Al langere tijd besteden we als gemeente aandacht aan het ondersteunen van de 'kleine' eigenaar van vakantieonderkomens. Hier gaan we mee door (zie ook hoofdstuk 4.4 van de omgevingsvisie, onder **Wat we doen**).

LTO Ameland

Verslag overleg 26-8-2025

Gebiedsproces Ameland

In 2024 is een onderzoek uitgevoerd op Ameland naar de toekomst van de landbouw op het eiland. Met de gegevens van dit onderzoek is een visie opgesteld waar een aantal aanbevelingen uit voortkwamen. Eén van deze aanbevelingen was om een gebiedsproces te starten met de verschillende belangenpartijen op Ameland, om te kijken of er samengewerkt kan worden om verschillende doelstellingen (landbouw, natuur, water) op het eiland te realiseren. Het gebiedsproces is gestart, maar men geeft aan dat het proces stroperig verloopt.

Huidige situatie

Op dit moment zijn er 11 melkveehouders op het eiland, hiervan is een klein deel vleesveehouder. Ook zijn er nog een aantal schapenhouders op het eiland. Er is geen intensieve veehouderij op het eiland. De wens van de landbouw is om door te gaan zoals het nu gaat. Men is met de huidige gang van zaken in principe tevreden. Maar er zijn wel zorgen over de toekomst. Er zijn boeren die stoppen, maar geen opvolger hebben. Men geeft aan dat het aantrekkelijker moet worden voor jonge boeren om zich op Ameland te vestigen, om zo de sector in stand te houden. En de boeren die er zijn moeten niet te veel belemmerd worden in hun bedrijfsvoering. Het is op dit moment moeilijk om vergunningen te krijgen voor uitbreidingen en er momenteel ook vrij strenge ammoniakregels van kracht. Dit heeft als gevolg dat er mest van de wal aangevoerd moet worden. Dit is niet wenselijk.

Agrarisch natuurbeheer

De landbouw op Ameland doet veel aan agrarisch natuurbeheer. Daarnaast zijn er veel bedrijven die een tegemoetkoming krijgen voor ganzenschade. Opvallend is echter dat er ook landeigenaren zijn die geen boerenbedrijf hebben maar wel een tegemoetkoming krijgen voor ganzenschade. Het is om deze reden vaak aantrekkelijk om dit land in eigendom te houden. Een nadeel hiervan is dat dit land niet gebruikt kan worden door andere boerenbedrijven die hier mogelijk belang bij hebben. Dit zit de ontwikkeling van de landbouw op Ameland in de weg geeft LTO aan.

Nevenbestemmingen

Er zijn wel mogelijkheden wat betreft nevenbestemmingen voor boerenbedrijven, zoals de mogelijkheid om een kampeerboerderij te beginnen of zelfgemaakte producten te voorkomen. Maar over het algemeen is dit vaak veel werk en levert dit nog weinig op. Streekproducten zijn daarnaast vaak seizoensgebonden, in de zomer is er heel veel vraag door toeristen en in de winter is er weinig vraag.

Wat kan de gemeente betekenen

Men geeft in ieder geval het signaal mee dat ze het zonde vinden dat landeigenaren land in bezit houden voor de schadevergoeding voor ganzen terwijl ze geen boerenbedrijf meer hebben. Daarnaast geeft men aan dat de gemeente ook grond in bezit heeft dat goed gebruikt zou kunnen worden door boerenbedrijven. Ze geven aan dat er bij de gemeente Ameland ook nagedacht kan worden over pachtbeleid voor Ameland.

Bedreigingen

Wat ziet men als bedreigingen voor de landbouw op Ameland. Men noemt de focus op waterkwaliteit een bedreiging. Er zijn sloten op het eiland waar de waterkwaliteit slecht is. Hierbij wordt geregeld naar de landbouw gekeken als veroorzaker, maar LTO geeft aan dat op deze sloten ook rioolwater wordt geloosd in periodes waar het veel regent.

Men ziet meer natuurclaims ook als een bedreiging. Als er grote buffergebieden rondom de Natura2000 gebieden komen is men bang dat er geen landbouw op het eiland over blijft.

Men geeft nog mee dat de landbouw op Ameland samenhangt met onderhoud van het landschap. Het resultaat hiervan is dat er een groot weidevogellandschap op het eiland ligt.

Reactie gemeente

We zijn het met u eens dat de landbouw een belangrijke rol speelt in het Amelanders landschap. Onder andere om die reden vinden we het als gemeente belangrijk dat de landbouw op Ameland behouden blijft en een toekomstperspectief heeft. We hebben in de omgevingsvisie dan ook aangegeven dat we ons daarvoor inzetten (zie paragraaf 4.4 van de visie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Landbouw*).

Dat betekent onder andere dat we het gebiedsproces ondersteunen waar mogelijk en dat we eventuele resultaten ook opnemen in onze ruimtelijke plannen. Buiten die ruimtelijke plannen is de invloed van de gemeente beperkt. Dat betekent dat we ook niet gaan over bijvoorbeeld de regels voor ammoniak en subsidies voor ganzenstade. Als dat laatste voor gestopte boeren een aantrekkelijke reden is om hun land niet te verkopen of verpachten, kunnen we dat daarom ook niet afdwingen.

Op het gebied van pachten moeten wij ook steeds voor ogen houden wat de toekomst van een gebied is. Met dat in gedachten hebben wij de indruk dat gronden die ook op de langere termijn voor landbouw geschikt zijn, nu verpacht zijn aan (hobby)boeren.

Dorpsbelang Hollum

Verslag overleg 4-9-2025

Dorpsbelang Hollum geeft aan dat het goed is dat Ameland de bewoners van het eiland blijft vertegenwoordigen bij grote ontwikkelingen op het gebied van bereikbaarheid etc.

Fietspaden

De fietspaden op het eiland zijn te smal en passen niet meer bij het fietsverkeer dat er nu is. Mensen fietsen nu vaak op brede fietsen, of met karretjes achter de fiets. Ook de kwaliteit van de fietspaden wordt steeds slechter, op sommige delen durven ouderen in de zomer niet meer door de duinen te fietsen. Dorpsbelang Hollum is voorstander van betonnen fietspaden, gaat langer mee en weinig onderhoud.

Daarnaast pleit Dorpsbelang Hollum voor mountainbike-paden. Er wordt nu vaak op allerlei plekken door de natuur gemountainbiked. Het zou goed zijn om dit te reguleren op MTB-paden.

Wonen

Het is voor de jeugd niet mogelijk om huizen te kopen en huurwoningen zijn vaak duur. Dit heeft als gevolg dat jongeren langer bij hun ouders blijven wonen. Er zijn veel oudere woningeigenaren die lang in hun woningen blijven wonen, waardoor deze huizen langer van de woningmarkt blijven. Het zou helpen als je deze woningeigenaren een goed alternatief biedt. Daarbij kan ook gedacht worden aan tiny-houses, of mantelzorgwoningen. Dit vergt echter een investering; het zou daarom aantrekkelijk moeten worden om mantelzorgwoningen aan te bouwen. Dit zou kunnen door het makkelijker te maken om deze woningen recreatief te verhuren, permanente bewoning toe te staan of te verhuren voor personeelshuisvesting.

Duurzaamheid

Dorpsbelang Hollum geeft aan dat het goed is dat er breed gekeken wordt naar de opties om de duurzaamheidsdoelen in 2035 te halen. Men wil niets wegstrepen, ook bijvoorbeeld windmolens niet. Toch wordt wel meegegeven dat windmolens plaatsen misschien een makkelijke manier is om de energiedoelen te halen, maar dat men het ook belangrijk vindt dat er nog steeds gekeken wordt naar nieuwe creatieve concepten zoals geothermie, waterstof etc.

Economie/toerisme

Veel horeca-accommodaties worden te duur, daarnaast is er personeelstekort waardoor restaurants bepaalde dagen dicht zijn. Het wordt hierdoor wel rustig in Hollum. Men geeft aan dat het na acht uur 's avonds vaak erg stil is in het dorp.

Kwaliteit van het landschap

Er zijn een aantal grote boeren rond Hollum die land opkopen van boeren die gestopt zijn. Resultaat is dat er massale kuilbalen ontstaan in het landschap. Dit is niet wenselijk. Het zou daarnaast goed zijn als er betere richtlijnen voor schuilgelegenheden in het landschap opgesteld worden om te voorkomen dat er allerlei verschillende bouwwerkjes ontstaan. Ook zou gedacht kunnen worden aan schuilgelegenheden als bomensingels. Men geeft aan dat het ook positief is dat zaken als biodiversiteit en bijen aandacht krijgen in de omgevingsvisie. Hou daarnaast rekening met het peil van het water en geef waterbeleid een plekje in de visie. Pas ook op dat het eiland geen nationaal park wordt.

Autoluw

Dorpsbelang geeft aan dat er vooral een groep horeca-ondernemers is die belang heeft bij het autoluw maken van het centrum. Maar zij vinden dat bedrijven ook voor auto's bereikbaar moeten blijven. Daarnaast wordt het dan wel heel rustig in het dorp. Dorpsbelang stelt dat het voor bewoners niet hoeft. Als dit onderwerp opnieuw besproken wordt, neem dan het hele dorp mee, is het advies.

Accommodatiebeleid

Kanttekening; het zou eigenlijk gemeentelijk accommodatiebeleid moeten heten, omdat het beleid gaat over gemeentelijke gebouwen. Dorpsbelang Hollum vindt het accommodatiebeleid voor Hollum

prima. Het is vooral belangrijk dat alle accommodaties in Hollum blijven, als daar bij hoort dat er geclusterd moet worden dan is dat prima.

Fietsparkeren

Er wordt niet per se veel overlast ervaren door geparkeerde fietsers. Als er overlast wordt ervaren aan geparkeerde fietsers, dan is het vooral in het hoogseizoen. Wel wordt er overlast ervaren bij (hoofd)strandopgangen, hulpdiensten kunnen er soms niet langs door geparkeerde fietsen. Men parkeert de fiets namelijk vaak op het betonnen pad, en niet in het zand waar de houten hekken staan.

Het zou wel goed zijn om fietsparkeren met laadpunten aan te bieden.

Ameland voor iedereen

Dorpsbelang Hollum geeft nog mee dat ze het initiatief 'Ameland voor iedereen' goed vonden. Het is jammer dat er nu niets meer mee gedaan wordt. Er kan in de inrichting van de openbare ruimte namelijk nog veel verbeterd worden voor mensen met een rolstoel of scootmobiel. Als voorbeeld wordt genoemd dat bepaalde straten erg bol zijn aangelegd, dit heeft voordelen voor afwatering maar niet voor bovenstaande groep.

Participatie

Dorpsbelang Hollum geeft aan dat het fijn is dat er een bewonersavond georganiseerd wordt, graag zouden ze dit nogmaals ziens voor het definitieve ontwerp. Daarnaast het Dorpsbelang graag meenemen in de uitnodiging.

Reactie gemeente

Fietspaden

We delen de zorgen over de fietsinfrastructuur. Daarom hebben we in de visie opgenomen dat we een visie op de fiets- en wandelinfrastructuur op Ameland willen ontwikkelen (zie paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Vervoer op het eiland*). Daar kunnen we nu nog niet op vooruitlopen, maar we zullen het idee van MTB-paden meenemen.

Wonen

Als gemeente zetten we ons in voor voldoende en betaalbare woningen. Die ambitie uit de woonvisie wordt ook in de omgevingsvisie herhaald (paragraaf 4.3, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Woonvisie*). In dat kader wilden we zelf al aan de slag met beleid over meerdere woningen op één perceel. De rijksoverheid regelt dat nu echter al landelijk met de nieuwe Wet versterking regie op volkshuisvesting (en het bijbehorende besluit). Die gaan ook over voldoende betaalbare woningen. De bedoeling is dat die er onder andere voor zorgen dat er makkelijker een mantelzorg- of familiewoning gebouwd kan worden. Zo'n familiewoning is dan voor een eerstegraads familielid. Waarschijnlijk gaat dat in vanaf 2027.

De wet verandert echter niets aan de functie: de woningen zijn bedoeld voor mantelzorgers of familie. We kunnen als gemeente wel meer ruimte bieden als we dat zouden willen, bijvoorbeeld om de woning ook te laten gebruiken voor andere familieleden. Of we dat willen, moeten we nog bepalen. De afweging hierover doen we dus later, bijvoorbeeld bij het opstellen van het Volkshuisvestingsprogramma of de uitvoering daarvan.

Duurzaamheid

We blijven inderdaad breed zoeken naar een energiemix die kan opbrengen wat we verbruiken. De aandacht voor windenergie is zeker niet ten koste van andere vormen van opwek bedoelt (zie ook paragraaf 4.4 van de omgevingsvisie).

Autoluw

We hebben nu in de visie opgenomen dat we de mogelijkheden voor autoluwere dorpen samen met de dorpen verkennen (paragraaf 4.2, onder **Wat we doen**).

Ameland voor iedereen

We hebben nu in de visie opgenomen dat we bij ruimtelijke ingrepen rekening houden met de toegankelijkheid (paragraaf 4.3, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Leefbaarheid, welzijn en zorg*).

Dorpsbelangen Nes en Buren

Verslag overleg 4-9-2025

Presentatie

Dorpsbelang Nes heeft een aantal vragen over de presentatie. We geven aan dat de natuur op Ameland er niet op achteruit is gegaan, maar is deze er dan wel op vooruit gegaan? Daarnaast mist men geluid in het rijtje van ruimtelijke kwaliteit en vraagt zich af waarom stikstof en pfas onder duurzaamheid staat en niet onder ruimtelijke kwaliteit. Ook mist men de rijksbrieven over water en bodemsturend in de thema's van de omgevingsvisie. De gemeente geeft aan dat deze wel terugkomen onder het thema omgevingskwaliteit.

In de presentatie staat daarnaast dat het accommodatiebeleid medio 2025 vastgesteld zal worden, dit wordt waarschijnlijk eind '25 of medio '26.

Watervoorziening

Dorpsbelang Buren vraagt zich af waarom er gesproken wordt over zelfvoorziening van drinkwater, geeft aan dat er in het waterwingebied van Buren in de zomer droogte optreedt. Het is belangrijk om genoeg water te houden, de drinkwaterleiding vanaf de vaste wal is daarvoor belangrijk. De gemeente geeft aan dat ze met Vitens hebben gesproken en dat zij ook aangeven dat de waterleiding eerst blijft liggen, maar dat er in de toekomst wel gekeken wordt naar de levensduur van de leiding. Dan komt het thema zelfvoorziening wel weer ter sprake.

Bestemmingsplannen

Dorpsbelang Buren vraagt hoe het bestemmingsplan Buren uit 2015 zich verhoudt tot de nieuwe omgevingsvisie en het omgevingsplan. De gemeente geeft aan dat er één omgevingsplan komt voor het hele eiland, dat kan dynamisch aangepast worden. Dat hoeft dus niet meer iedere tien jaar.

Dorpsbelang Buren geeft aan dat het niet zo moet zijn dat burgers dan voor kosten komen te staan om dit omgevingsplan aan te passen. De gemeente geeft aan dat dit in de nieuwe situatie niet verandert met de huidige situatie.

Accommodatiebeleid

Men geeft aan dat er in Nes behoefte is aan extra voorzieningen, zoals punten waar geld gestort kan worden, openbare toiletten en fietsparkeerplaatsen. In Buren wordt fietsparkeren als een minder groot probleem gezien.

Daarnaast wordt gewezen op het halfjaarlijkse overleg tussen college en de dorpsbelangen; het is handig om deze lijst ook te bekijken en mee te nemen in de omgevingsvisie.

Toerisme

Dorpsbelangen Nes en Buren geven beide aan dat de seizoensverlenging voordelen heeft meegebracht, maar ook nadelen. De leefbaarheid, cultuur en tradities van het eiland ondervinden hinder van het langere toeristische seizoen. Ze noemen daarom seizoensverkorting als een mogelijk punt van aandacht. Daarbij speelt ook dat er tegenwoordig een ander soort toerist op het eiland af komt. De horeca wordt duurder, waardoor er een categorie bewoners is die de prijzen in de horeca niet meer kan betalen.

De kampeerboerderijen op het eiland moeten bestaan blijven, hier komt een grote groep Duitse toeristen op af, die hiervoor vaak terug komen.

Verlichting

Dorpsbelang Nes wil graag dat er beleid voor buitenverlichting opgenomen wordt in de omgevingsvisie, omdat er locaties zijn waar veel lichtervuiling is.

Duurzaamheid

Zowel dorpsbelang Nes als Buren zijn niet negatief tegenover windenergie, maar iemand vraagt zich hardop af of ze daarin representatief zijn voor de rest van de dorpsbewoners. De locatie maakt daarbij wel veel uit, er moet geen hinder zijn van schaduwslag en geluid. Maar het idee om twee/drie molens bij de boortoren op de Noordzee te zetten vindt men geen gek idee. Ook kan er nog nagedacht worden over kleinere windmolens, de gemeente moet hier een duidelijke keuze in maken.

Ook zou de gemeente meer flexibel moeten zijn met het verduurzamen van monumenten. Zonnepanelen in beschermd dorpsgezicht is op het moment lastig te realiseren. Daarnaast is het de vraag wat we nu doen met de zonneparken. Energie voor eilanders is via de AEC duur namelijk. Niemand profiteert op deze manier, de vraag is waarom we dit willen.

Voorzieningen/water

Wanneer het hard regent en er veel water valt, is dit moeilijk te verwerken door de voorzieningen in Nes en Buren. Misschien is buffers hiervoor een idee.

Participatie

Dorpsbelangen geven aan dat het belangrijk is dat bewoners goed meegenomen worden. Overweeg daarom ook meerdere bewonersavonden zodat je meer mensen bereikt.

Afgesproken is:

Veel van de vragen zijn al beantwoord maar de toegestuurde vragen zal dorpsbelang Nes en Buren nog nader bekijken, bespreken en antwoorden en opmerkingen toesturen.

Reactie gemeente

Algemeen

In de omgevingsvisie hebben we op het gebied van natuur beide kanten benadrukt: zowel dat de natuur op Ameland van hoge kwaliteit is en een belangrijke trekpleister, als het feit dat die onder druk staat (paragraaf 4.7 van de omgevingsvisie).

De keuze dat bepaalde onderwerpen onder een bepaald thema zijn geplaatst heeft te maken met de onderliggende relaties van onderwerpen.

Watervoorziening

We zijn het ermee eens dat de drinkwatervoorziening essentieel is. Zie paragraaf 4.4 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Water*. We werken samen met bv. Vitens en het Wetterskip aan een Integraal Waterplan, waar dat ook een belangrijk onderwerp is. Waterbesparing zien we op dat gebied als essentieel. We zijn het echter ondanks dat met u eens dat zelfvoorzienend op het gebied van drinkwater niet realistisch is. We hebben dan ook op diezelfde plek in de omgevingsvisie opgenomen dat we willen dat de drinkwaterverbinding met de vaste wal in stand blijft.

Accommodatiebeleid (fietsparkeren)

In het accommodatiebeleid is vastgelegd dat we streven naar een openbaar toilet in elk dorp. Voor Nes betekent dit dat we inzetten op instandhouding van de huidige voorziening.

Wij vinden fietsparkeren ook belangrijk en hebben daarom ook opgenomen dat we samen met bewoners en ondernemers willen werken aan verbetering en uitbreiding (waar nodig en mogelijk) daarvan (paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Vervoer op het eiland*).

Toerisme

Voor toerisme blijft de lijn uit het toerismebeleid leidend (zie ook paragraaf 4.5, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Toerisme*). Dat betekent dat we niet streven naar een toename, maar zeker ook niet naar een afname van het toerisme. Seizoensverkorting zien we dan ook niet als doel, juist ook omdat een breed seizoen belangrijk is voor de economie en die economie veel bijdraagt aan de leefbaarheid op het eiland. Natuurlijk is dat tegelijk niet hetzelfde als een jaarrond hoogseizoen en streven we er in lijn met het toerismebeleid naar dat toerisme inderdaad zoveel mogelijk bijdraagt aan de leefbaarheid en er niet ten koste van gaat.

Verlichting

Verlichting is geen op zichzelf staand thema in de omgevingsvisie. Wel is donkerte onderdeel van 'omgevingskwaliteit'. Dat komt straks ook terug in het kader voor omgevingskwaliteit, die de opvolger is van de welstandsnota (zie paragraaf 4.6, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Landschappelijke kernwaarden*).

Voorzieningen/water

Door klimaatverandering zullen piekbuien steeds vaker voorkomen. De verwerking van dat water, inclusief de afweging tussen vasthouden van water en het wegleiden van water is daarbij belangrijk. In algemene zin is dat onderdeel van het eerder genoemde Integraal Waterplan. Maar als gemeente gaan we ook werken aan nieuw beleid voor de riolering. Zie paragraaf 4.4, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Water*.

Dorpsbelang Ballum

Met Dorpsbelang Ballum is enkele keren contact geweest over een afspraak over de omgevingsvisie. Uiteindelijk is dat er om meerdere redenen niet van gekomen. Wel is het dorpsbelang er nog op gewezen dat het ambtelijk concept online te lezen was.

Provincie Fryslân

Verslag overleg 9-9-2025

Natuur

Bij het onderdeel natuur zou het handig om de habitattypenkaart N2000 van de provincie te gebruiken voor ons eigen kaart. Hier staan verschillende habitattypen zoals heide en struweelgebied op, maar ook verschillende typen bos, duinbossen, kruipwilg, duindoor etc. De provincie werkt op het moment van schrijven aan deze kaart, die rond het einde van het jaar klaar zou zijn.

Windenergie

Over mogelijke windenergie voor Ameland geeft men aan dat de NAM-locatie op de oostkant van het eiland zelf weinig kans heeft vanwege Natura2000. Bestuurlijk is dat ook ingewikkeld. In de Noordzee zou daarom een betere optie zijn, je zou ook als eiland kunnen participeren in een offshore windmolenpark waarbij een deel van de opbrengst naar het eiland gaat. De provincie noemt het boorplatform als locatie voor windenergie als een mogelijkheid. Daarnaast merken ze nog op dat er in Friesland veel coöperaties zijn die al vast plannen voor windenergie maken, zodat ze meteen door kunnen als de provincie ook zo ver is. Zou voor Ameland ook een tip kunnen zijn.

Landbouw

Over landbouw geeft de provincie aan dat mogelijkheden voor het Ameland product een toegevoegde waarde zou kunnen zijn. Een voorbeeld is Ameland rogge dat al door een boer op Ameland wordt verbouwd. Daarnaast wordt er ook al mosterdzaad verbouwd. Vroeger waren er meer roggevelden op Ameland, wat weer een foerageergebied voor de Blauwe Kiekendief was. Zo'n voorbeeld kan dus een mooie combinatie van cultuurhistorie, economie en toerisme zijn. Een optie om dit in praktijk te brengen is door meer landbouwpercelen te bestemmen als kruiden- en faunarijkgasland, een beheertype onder NNN (Natuur netwerk Nederland).

Natuurnetwerk Nederland

De provincie vraagt hoe de restopgave NNN terug komt in de omgevingsvisie van Ameland. De gemeente geeft aan dat dat nu ook onderwerp van gesprek is bij het gebiedsproces wat loopt op Ameland.

Licht/duisternis

De provincie merkt nog op dat men het goed vindt dat op Ameland groen licht wordt gebruik om vogels 's nachts zo weinig mogelijk te verstoren.

Reactie gemeente

Landbouw / NNN

We doen in de visie bewust geen uitspraken over de restopgave NNN. Zoals in het gesprek aangegeven, is wat ons betreft het lopende gebiedsproces daarvoor de juiste plek. In de visie hebben we dan ook opgenomen dat we dat proces blijven ondersteunen waar mogelijk en dat we de uitkomsten daarvan ruimtelijk verankeren (zie paragraaf 4.5 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Landbouw*).

Rijkswaterstaat

Verslag overleg 15-9-2025

Groene strand

Rijkswaterstaat geeft als één van de gesprekspunten het groene strand bij Ballum aan. Dit gebied is dynamisch, het groeit oostwaarts aan. Het zal volgens RWS lastig worden om vanaf paviljoen Ballum door het groene strand richting zee te lopen. Er liggen nu een pad en een speelstrand, maar dit is volgens RWS niet een heel houdbaar concept. Dit wil men ook richting dorpsbelang Ballum communiceren. Ook het paviljoen bij Hollum is ongelukkig gelegen, dit zijn onderwerpen die terug gaan komen.

Vrije zeereep

Vanuit het oogpunt van kustbeheer wil RWS graag aandacht vragen voor het bebouwingsvrij houden van de zeereep. Men wil voor kustbeheer duinen dynamisch aan laten groeien, om dit goed te kunnen doen moet de zeereep vrij blijven van permanente bebouwing. Anders kan er geen doorstuiving plaats vinden. De gemeente geeft aan dat dit middels de strandnota geregeld wordt. Daarin is ook geregeld dat er buiten de paviljoens geen bebouwing op het strand mag komen. De gemeente geeft nog aan dat men bij Ballum graag een uitkijkpunt in de duinen wil aanleggen. RWS geeft aan dat dit met het oog op bovenstaande mogelijk een probleem kan zijn.

Primaire kering

RWS geeft aan dat men aan het verkennen is of een deel van de primaire kering verlegd kan worden, het gaat dan om een deel van de primaire kering dat van het binnenduingebied naar de zeereep komt te liggen. Dat houdt in dat een groter deel van Ameland binnendijks komt te liggen. Een deel van die verkenning gaat meer richting de eilandkop bij Hollum.

Windenergie

Over de NAM-locatie als mogelijke locatie voor windmolens geeft RWS aan dat je niet weet hoe deze locatie er over 50 jaar bij ligt omdat dit een dynamisch deel van de kust is. Op de vraag tot hoever vooruit wordt gekeken bij het in stand houden van de basiskustlijn geeft men aan dat er vrij ver vooruit wordt gekeken. En dat we er van uit mogen gaan dat RWS de kust op deze manier in stand wil houden voor in de toekomst.

Waterveiligheidsstrategie

Er wordt nog gesproken over de Waterveiligheidsstrategie die is opgesteld in het kader van het Deltaprogramma. RWS geeft aan dat de strategie goed past in het concept van meerlaagse veiligheid. Als de primaire keringen niet houden dan is de gemeente aan zet om het binnendijkse gebied daar op in te richten.

Beheerders

RWS geeft als laatste punt nog mee dat het soms onoverzichtelijk is welke partij welk deel van het eiland in beheer of pacht heeft. Zij geven aan dat het goed zou zijn om dit nog eens beter uit te zoeken en in kaart te brengen.

N.a.v. ambtelijk concept

Op 28 juli werd naar aanleiding van het ambtelijk concept nog onderstaande door Rijkswaterstaat toegezonden

Een aantal rijksprogramma's om mee te nemen in *Hoofdstuk 3.1 Nationaal kader: richtinggevend voor water, natuur en ruimte* hoofdstuk 3.1:

- Het NWP (Nationaal Waterprogramma 2028-2033), het beleid waarin keuzes worden gemaakt voor de thema's waterveiligheid, wateroverlast, zoetwaterbeschikbaarheid, waterkwaliteit (KRW), drinkwater, bevaarbaarheid vaarwegen en samenwerken, crisisbeheersing en

waterbewustzijn. Vervolgens dit verbinden aan het Deltaprogramma (dit is wel opgenomen in paragraaf 3.1), dit is het uitvoeringsprogramma van het Nationaal waterprogramma.

- Het WBS-beleid (Water Bodem Sturend) en hoe dit een sturende rol kan hebben bij ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeente Ameland. Vanuit het Deltaprogramma is hiervoor een handreiking voor overheden ontwikkeld. Te raadplegen via: [Handreiking 'Sturen met water en bodem in omgevingsprogramma's' | Kennisportaal Klimaatadaptatie](#)
- Programma Noordzee 2028-2033 (wordt in mei 2027 verwacht). Dit programma geeft richting aan de ontwikkeling van het Nederlandse deel van de Noordzee in het licht van de natuur-, de voedsel- en de energietransitie.
- PAGW (Programmatische Aanpak Grote Wateren). Het Rijk werkt in de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW) samen met andere organisaties aan toekomstbestendige grote wateren waar goede ecologische waterkwaliteit en hoogwaardige natuur goed samengaan met een krachtige economie. Nu is er in paragraaf 3.1 enkel Beleidskader Natuur opgenomen.

Daarnaast nog een aandachtspunt om mogelijk mee te nemen. In het kader van klimaatverandering en de kust kan het waardevol zijn om ook aandacht te besteden aan de wijze waarop wordt geanticipeerd op kustontwikkelingen en zeespiegelstijging. Denk hierbij aan het bieden van ruimte voor bijvoorbeeld dynamiseren van de kust (doorstuiving strand en duinen) of supplementies.

Reactie gemeente

Vrije zeereep

Dit onderwerp komt niet expliciet, maar eerder impliciet terug in de omgevingsvisie. Zoals in het gesprek aangegeven zijn er namelijk wel andere beleidsstukken die dit behandelen, waarnaar verwezen wordt in de omgevingsvisie. Naast de eerste genoemde strandnota, is er bijvoorbeeld ook op basis van het toerismebeleid geen ruimte meer voor nieuwe verblijfsrecreatieve bebouwing buiten de huidige planologische mogelijkheden (zie ook paragraaf 4.5 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Toerisme*). En op basis van de woonvisie kiezen we bij het waarmaken van de woningbouwopgave in principe voor inbreiding in stedelijk gebied (zie ook paragraaf 4.3 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Woonvisie*).

Beheerders

We herkennen de onduidelijkheid hier en hebben dat bijvoorbeeld ook gehoord van bewoners tijdens de bewonersavonden over de omgevingsvisie (zie in dit participatieverslag onder **Bewonersavonden**, bij thema 4 en 6). De complexiteit is in onze ogen groter dan alleen eigendom/beheer, omdat bevoegdheden van overheden soms verder gaan dan de gebieden waar men eigenaar is. Desondanks zou het soms wel kunnen helpen om te weten wie waar eigenaar/beheerder is. We zullen overwegen of het wenselijk en haalbaar is om dat in kaart te brengen.

Documenten/nazending

- We hebben het Nationaal Waterprogramma in paragraaf 3.1 van de omgevingsvisie nu genoemd op dezelfde plek als het Deltaprogramma. Daarbij hebben we nu ook de relatie gelegd met het Programma Noordzee.
- We hebben in dezelfde paragraaf nu ook kort verwezen naar de PAGW.
- Het principe van water en bodem sturend komt nu in paragraaf 3.2 wel ook al terug en zien we daarnaast als onderdeel van de Nota Ruimte. Overigens werken we met verschillende ketenpartners aan een Integraal Waterplan, waarin water- en bodemsystemen een belangrijke rol spelen (zie ook paragraaf 4.4 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Water*).

Ondernemersplatform Ameland

Verslag overleg 29-9-2025

Bereikbaarheid & infrastructuur

- OPA mist het vrachtvervoer in het lijstje, die wel van wezenlijk belang is voor het eiland (maar formeel gezien niet in de concessie valt).
- Goed OV is belangrijk, ook op het eiland. Lost een hoop problemen op. Ze denken dan aan een heel regelmatige verbinding via een *hop-on, hop-off* concept. Ze geven verder aan dat Qbuzz niet meewerkt bij ideeën die er leven onder de eilander tak van de organisatie. Kan de gemeente daar nog een rol in spelen? Hoe zit het eigenlijk met een dergelijke OV-concessie, kunnen anderen dan nog wel een vervoersdienst beginnen (zoals dat *hop-on, hop-off*)?
- Bagagevervoer is daarin ook belangrijk. Bij voorkeur tot aan de accommodatie.
- Fatbikes en elektrische scooters zijn een ergernis. Kan daar niet tegen opgetreden worden? Verbreding van de fietspaden is wat OPA betreft in ieder geval niet een oplossing/optie hiervoor.
- Huidige soms chaotische fietsparkeren in de dorpen draagt bij aan gevoel van drukte.

Wonen en leefbaarheid

- Personeelshuisvesting is een probleem. Sommige ondernemers hebben het gevoel dat de gemeente niets doet.

Economie en toerisme

- OPA noemt, n.a.v. de ambtelijke opmerkingen, dat verbreding van de economie niet realistisch is. Versterking van toerisme zou veel meer een aandachtspunt moeten zijn, ook binnen de Regio Deal.
- OPA (vooral sommigen daarvan) maakt zich zorgen over de betaalbaarheid van Ameland voor bezoekers, zeker in de toekomst. Men ziet een trend van luxer en duurder (en bv. minder kampeerplaatsen), wat voor minder mensen te betalen is.
- Daarnaast ziet ze een neerwaartse spiraal in de verhuur van recreatiewoningen. Steeds meer woningen staan groot deel van het jaar leeg, omdat de eigenaren niet de noodzaak hebben om te verhuren. Met name bij de villa's aan de Zwarteweg tussen Nes en Buren speelt dit. Kan de gemeente daarop sturen? De gemeente geeft aan dat men verhuur niet kan afdwingen.
- In Buren staat de leefbaarheid niet onder druk door drukte, maar doordat er niets meer te beleven is in het dorp, door sluiting van horeca. OPA ziet graag meer mogelijkheden voor het starten van een nieuwe onderneming. Niet alleen rondom de Hoofdweg, maar ook in de rest van het dorp.
- Als de gemeente vindt dat ondernemers moeten kunnen innoveren, dan zal ze ook in de meewerkstand moeten bij initiatieven.
- Maken zich zorgen over de landbouw. Trend van schaalvergroting en afname van landbouwareaal.
- Op Terschelling gaat de horeca om 2 uur dicht, waardoor je niet tot diep in de nacht nog last hebt van uitgaanspubliek. Is dat op Ameland niet ook mogelijk?

Omgevingskwaliteit

- Reclamebeleid (die valt onder de welstandsnota): soms heerst het gevoel dat er voor supermarkten andere regels zijn dan voor andere ondernemers. De gemeente geeft aan dat de welstandsnota herzien wordt en dat ook de regels voor reclame dan onder de loep genomen worden.
-

Reactie gemeente

Bereikbaarheid en infrastructuur

Bijna al deze punten zijn in de visie beland:

- Vrachtervervoer: paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Veerverbinding*
- OV: we lobbyen voor betere verbindingen; paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Vervoer op het eiland*
- Bagagevervoer: paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Veerverbinding*
- Fatbikes/scooters: het is op dit moment niet duidelijk of een verbod (op fatbikes) mogelijk is – daar wordt landelijk nog onderzoek naar gedaan. In onze ogen moet daar eerst uitsluitel over komen, voordat we überhaupt nadenken over de wenselijkheid van regulering. We bekijken wel de mogelijkheid om dit onderwerp aandacht te geven in de te ontwikkelen visie op de fiets- en wandelinfrastructuur (paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Vervoer op het eiland*)
- Fietsparkeren: paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Vervoer op het eiland*

Wonen en leefbaarheid

- Dat beeld herkennen wij niet. Wij staan open voor meedenken met ondernemers. Dat doen we op basis van de uitgangspunten die in de woonvisie hierover staan en die momenteel verder uitgewerkt worden in nieuwe personeelshuisvestingsbeleid (zie paragraaf 4.3 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Personeelshuisvesting en bedrijfswoningen*)

Economie en toerisme

- Verbreiding economie: we zijn het ermee eens dat het logisch is dat Ameland altijd een eiland zal zijn waar de economie vooral draait op toerisme. Dat betekent niet dat verbreding niet zinvol kan zijn, maar het zal de kwetsbaarheden van de economie niet weg kunnen nemen. Het is daarom ook geen doel op zich. Dat is ook de reden dat we het niet noemen in de omgevingsvisie.
- Betaalbaarheid: we zien nog steeds een divers aanbod van toeristische accommodatie, zoals ook verwoord in het toerismebeleid. Dat neemt niet weg dat het leven het afgelopen jaar duurder is geworden. Dat zijn echter economische ontwikkelingen die groter zijn dan de gemeente (zie ook paragraaf 4.5 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Rol gemeente*).
- Verhuur recreatiewoningen: De VVV kwam met hetzelfde punt; voor onze beantwoording verwijzen dan ook naar onze reactie in dit participatieverslag op de input van de VVV.
- Ondernemen in Buren: het horeca- en detailhandelsbeleid is hier leidend (zie paragraaf 4.5 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Horeca en detailhandel*). Dat beleid biedt die ruimte.
- Meewerken: als gemeente streven we er altijd naar om bij elke aanvraag mee te denken, zowel bij ondernemers als bij (andere) bewoners. Daarnaast laten we ondernemen aan de ondernemers en zorgen we voor de randvoorwaarden (zie paragraaf 4.5 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Economie algemeen*).
- Landbouw: deze ontwikkelingen liggen buiten onze invloed, maar voor zover mogelijk zetten we ons op verschillende manieren in voor behoud en de toekomstbestendigheid van de landbouw. Dit werken we ook uit in de omgevingsvisie. Zie paragraaf 4.5 en 4.7.

- Sluitingstijden horeca: de reguliere sluitingstijd op Ameland is 1 uur, maar een deel van de horecazaken heeft een voortdurende ontheffing tot 4 uur. Dit is te specifiek voor de omgevingsvisie, maar bij het horeca- en detailhandelsbeleid is aangegeven dat we een project willen opstarten om die ontheffingen te onderzoeken. Ons huidige beeld is echter dat de mogelijkheid tot 4 uur ook/nog voldoet aan een vraag en zo ook zorgt voor een positieve invloed op de leefbaarheid.

Omgevingskwaliteit

- Reclame/welstandsnota: wordt zoals gezegd herzien. Zie paragraaf 4.6 van de omgevingsvisie.

Wetterskip Fryslân

Verslag overleg 6-10-2025

BOVI / ruimtelijke opgaven

Wetterskip verwijst in ieder geval naar de BOVI, de Blauwe omgevingsvisie die het Wetterskip heeft opgesteld. Hier staan de uitgangspunten van het wetterskip op het gebied van water in vertaald. Wat betreft Ameland specifiek zijn er wel knelpunten. Er zijn vaak tegenstrijdige wensen wat betreft waterbeheer op het eiland. In het duinmassief heb je vaak te maken met kwel en daardoor wateroverlast. Het water wordt nu vaak snel afgevoerd naar de polder, maar eigenlijk zou je er naar toe willen dat het water langer in de duinen opgeslagen blijft. Maar hiervoor zul je ruimtelijke keuzes moeten gaan maken en technische maatregelen moeten gaan gebruiken. Wil je dit als gemeente?

Waterplan

Het Wetterskip geeft aan dat Schiermonnikoog bezig is met een waterplan over zoet water, in de lijn van het deltaprogramma. Wij geven aan dat we hier met de gemeente ook mee bezig gaan.

Dijkversterkingen

Wetterskip geeft aan dat dijkversterkingen in de toekomst ook om ruimte vragen. Deze ruimte moet waarschijnlijk aan de binnenkant van de dijken gevonden worden. De reserveringszones voor de dijken verdienen daarbij ook aandacht.

Adviescommissie water

Wetterskip geeft aan dat het goed zou zijn om de omgevingsvisie ook te delen in de adviescommissie water op Ameland.

Aanvulling 3 november:

Wetterskip heeft nog gereageerd met antwoorden op de vragen. Zie hieronder.

Aanvulling

- *Welke waarden of kwaliteiten van Ameland zijn volgens jullie essentieel om te behouden en/of te versterken?*
 - Zelfvoorzienendheid van het eiland voor drinkwater
 - Natuur is drager voor opgaves in het duingebied
 - Landbouw en weidevogels dragers opgaves in de polder
 - Watersysteem onderscheiden in polder vs duingebied
 - WF bedient alle opgaves, soms tegenstrijdig
- *Wat merkt u in uw dagelijkse werk van veranderingen op Ameland – bijvoorbeeld in het gebruik van natuur, landschap of veiligheid?*
 - Ruimte is beperkt en alles is belegd en bestemd
 - Opgaves te realiseren vraagt om lef in het ruimtelijk domein
 - Verwachte zeespiegelstijging.
 - De klimaatverandering vertaalt zich merkbaar in extremere weersomstandigheden
- *Welke rol speelt Ameland binnen jullie organisatie? Wat maakt dit gebied bijzonder of complex?*
 - Diversiteit aan functies en opgaves vraagt om soms tegenstrijdige aanpak en belangen
 - Ameland is voor Wetterskip Fryslân een bijzonder en complex deel van het beheergebied. Ameland heeft een zelfstandig functionerend watersysteem, waar zoetwatervoorziening, verzilting en waterveiligheid direct met elkaar samenhangen.
 - De dynamiek van het eiland, met duinen, kwelders en polders, zorgt voor een uniek samenspel van natuur, recreatie en landbouw. Het gebied is bovendien ecologisch en maatschappelijk waardevol, waardoor elk waterkundig ingrijpen zorgvuldig moet worden afgewogen en afgestemd met andere partijen zoals Staatsbosbeheer, de provincie en de gemeente.

- *Wat zijn volgens jullie belangrijke aandachtspunten voor de omgevingsvisie van Ameland, vanuit jullie rol?*
 - Ruimte voor uitwisseling van functies vraagt een open blik van alle partijen
 - Klimaatadaptatie en waterveiligheid moeten integraal onderdeel zijn van alle ruimtelijke keuzes.
 - Zoetwatervoorziening is een kwetsbaar systeem dat beter beschermd en adaptiever ingericht moet worden.
 - Ruimte voor water: bij ruimtelijke ontwikkelingen dient rekening te worden gehouden met waterberging, infiltratie en afvoer.
 - Natuur en water kunnen elkaar versterken, bijvoorbeeld door natuurontwikkeling in duinvalleien en kwelders.
 - Afstemming tussen partijen is cruciaal – keuzes in recreatie, landbouw of woningbouw hebben altijd een watercomponent.
 - Het is daarom goed om de uitkomsten van een Integraal Waterplan voor Ameland mee te nemen in de omgevingsvisie en in de omgevingsplannen ruimte te reserveren voor water gerelateerde opgaves.
- *Zijn er ontwikkelingen op Ameland die druk uitoefenen voor water gerelateerde zaken, waterkwaliteit of watervoorziening?*
 - Ruimtebeslag natuurvriendelijke oevers, ruimte voor toekomstige dijkverzwaring (reserveringszone), ruimte voor waterberging in duingebieden, ruimte voor aanpassingen in relatie tot klimaat adaptieve oplossingen.
 - Oplossingen zijn niet meer alleen maar technisch op te vangen
Toename van toerisme leidt tot hogere drinkwaterbehoefte en meer afvalwaterproductie. Langere droge perioden vergroten de druk op het beperkte zoetwaterreservoir in de duinen.
 - Verzilting neemt toe door een stijgende zeespiegel en intensiever grondwatergebruik.
 - Klimaatverandering vergroot de kans op wateroverlast in de dorpen en polders.
Veranderend landgebruik (zoals vernatting, tegengaan verzilting of natuurontwikkeling) vraagt om aanpassing van het waterbeheer.
 - Wetterskip Fryslân ziet de noodzaak om samen met de gemeente en terreinbeheerders te werken aan een robuuster en veerkrachtiger watersysteem.
- *Als u kijkt naar Ameland richting 2040: wat ziet u dan als de grootste opgave of kans?*
 - Polder heeft de meeste potentie om opgaves voor energie en water op te vangen.
 - Landbouwsector staat onder druk. Mogelijkheden voor anders boeren/collectief
 - De grootste opgave is het vinden van een duurzaam evenwicht tussen veiligheid, zoetwaterbeheer, natuur en ruimtegebruik onder veranderende klimaatomstandigheden.
bijvoorbeeld:
 - innovatieve vormen van zoetwateropslag;
 - natuurlijke waterberging in duinvalleien;
 - circulaire water- en afvalstromen bij toeristische voorzieningen;
 - integrale kustbescherming die natuur en veiligheid combineert
- *Welke beleidsontwikkelingen ziet u die van invloed zijn op water gerelateerde zaken?*
 - Ministerie besluit dit najaar over aanwijzing aandachtgebieden (NV-gebieden) en daarmee ook over KRW.
 - Deltaprogramma Zeespiegelstijging en Deltaprogramma Waddengebied vragen om strategische keuzes in waterveiligheid en zoetwaterbeheer.
 - De Kaderrichtlijn Water (KRW) stelt doelen voor waterkwaliteit die ook op Ameland relevant zijn en waarschijnlijk ook blijven.
 - De Provinciale Omgevingsvisie Fryslân en het Programma Waddengebied 2050 bevatten kaders die directe gevolgen hebben voor het eiland.
 - De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) benadrukt de noodzaak van klimaatrobuuste inrichting van het Waddengebied.
 - BOVI Wetterskip Fryslân
- *Zijn er thema's of ontwikkelingen die volgens jullie nu nog onderbelicht blijven?*
 - Langetermijn visie op polder en landbouw (gebiedsproces met provincie)
 - De langetermijn impact van verzilting op landbouw, natuur en drinkwatervoorziening (zou logisch onderdeel zijn van Integraal Waterplan (IWP))

- De ondergrondse waterstromen en de samenhang tussen grondwater en oppervlaktewater. (ook in IWP)
 - De afstemming van water- en energieprojecten, bijvoorbeeld bij warmtenetten of energieopslag.
 - De relatie tussen waterkwaliteit en recreatieve druk (riolering, afvalwater, zwemwaterkwaliteit).
- *Wat zou u de gemeenteraad willen meegeven bij het maken van keuzes voor de toekomst van Ameland?*
- Houd rekening met dat oplossingen in relatie tot klimaat niet altijd technische oplossingen zijn maar ook kunnen betekenen dat bepaalde zaken niet meer kunnen.
 - Bodem en watersturend leidend in keuzes.
 - Neem water en klimaat als structureel uitgangspunt voor alle ruimtelijke besluiten. Een toekomstbestendig Ameland begint met veiligheid, voldoende zoetwater en schoon water.
 - Investeer in een robuust watersysteem dat meebeweegt met natuur en klimaat, en houd ruimte vrij voor toekomstige aanpassingen.
 - Kies voor kwaliteit boven kwantiteit in ruimtelijke ontwikkeling, zodat economie, ecologie en veiligheid in balans blijven.
- *Hoe zou u de huidige samenwerking met de gemeente Ameland omschrijven? Wat gaat goed, wat kan beter?*
Prettig en constructief
- *Spelen er beleidsprocessen op Ameland waarin u beter of eerder betrokken wilt worden?*
- Water en rioleringsplan
 - Gebiedsontwikkelingen
 - De woningbouwopgave (afwatering, riolering, klimaatadaptatie);
 - toeristische uitbreidingen (watergebruik, afvalwater, waterkwaliteit);
 - Energietransitie projecten (bodem- en waterinvloed);
 - inrichting van openbare ruimte (infiltratie, vergroening).
 - Een vroegtijdige afstemming kan bijdragen aan efficiëntere, duurzame oplossingen
- *Heeft u nog adviezen of aandachtspunten voor het vervolg van de omgevingsvisie Ameland?*
We hebben een adviescommissie waterschapszaken voor Ameland. Een concept omgevingsvisie zouden we daar op de agenda kunnen zetten ter adviseren aan gemeente.

Verslag overleg 7-7-2025

We praten op voorstel van Wetterskip nog eens door over het onderwerp water, naar aanleiding van het ambtelijk concept dat gelezen is.

Over het algemeen is er tevredenheid over de visie en het feit dat het thema water terugkomt en in het bijzonder water- en bodemsturend. Het onderwerp water is wel wat verspreid in de visie naar het oordeel van Wetterskip. Daarnaast mist het soms wat concreetheid of voorbeelden. In de beleving van Wetterskip zou dat soms wel wat duidelijker kunnen en dat niet (alleen) over te laten aan het Integraal Waterplan.

Opmerkingen/wensen

- De zorgen over klimaatverandering en de zoetwaterbel zouden best wat steviger benoemd mogen worden. Ze raken de leefbaarheid namelijk direct.
- In dat kader wijzen ze ook op de BOVI van het Wetterskip, waarin staat dat de gevolgen daarvan betekenen dat je moet accepteren dat er overlast is. Dat zouden ze ook graag terugzien in de visie.
- Er wordt doorgesproken over kelders onder woningen in het duingebied. De ambities van beide partijen zijn hetzelfde: dit zoveel mogelijk beperken. In de visie komt dat alleen nog niet zo duidelijk naar voren.
- Men maakt zich zorgen over eventuele nieuwe (recreatieve) ontwikkelingen in de binnenduinrand. Het beleid van de gemeente dat er niet meer meegewerkt wordt aan

nieuwe ontwikkelingen die niet al mogelijk zijn in het omgevingsplan, was voor het Wetterskip niet direct duidelijk in de visie.

- Het Wetterskip maakt zich zorgen over exoten en vraagt zich af of die zorgen niet duidelijker in de visie zouden kunnen komen.

Daarnaast wordt nogmaals door beide partijen bevestigd dat het belangrijk is om elkaar telkens in een vroeg stadium te vinden bij ontwikkelingen. In dat kader wordt ook de door de gemeente te ontwikkelen visie op de fiets- en wandelinfrastructuur genoemd. De 'acceptatie van overlast' gaat namelijk ook nadrukkelijk over de lagergelegen delen van die infrastructuur in de binnenduinstrand van Ameland.

Afgesproken is:

Beide partijen komen elkaar ook tegen bij de adviescommissie water op Ameland en het te ontwikkelen Integraal Waterplan. Afgesproken wordt dat kelders in het duingebied bij die laatste ook onderwerp van gesprek is. Daarnaast zal in de adviescommissie het ontwerp van de omgevingsvisie ook geagendeerd worden.

Reactie gemeente

Klimaatverandering/zoetwaterbel: we hebben de tekst in de visie hierover iets aangepast, om te benadrukken wat de bedreiging enerzijds en de ambitie anderzijds hierin zijn. Zie paragraaf 4.4, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Water*.

Wateroverlast: we hadden en hebben in de visie (paragraaf 4.4, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Water*) bewust gekozen voor de formulering 'beperken van wateroverlast' en niet voor 'voorkomen van overlast'. Dat dekt uw lading dat overlast niet altijd te voorkomen is en er soms bij hoort. Tegelijk vinden we het belangrijk om dat beperken wel als ambitie te hebben. De afweging tussen beiden maken we graag samen met u in het Integraal Waterplan.

Kelders: in de visie staat dat ruimtelijke ontwikkelingen de grondwaterstand en drinkwatervoorziening niet onder druk mogen zetten (paragraaf 4.4, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Water*). We hebben daar kelders nu expliciet genoemd om het iets te verduidelijken en blijven bij het Integraal Waterplan graag met u in gesprek hoe we dit ruimtelijk kunnen borgen.

Recreatieve ontwikkelingen: in paragraaf 4.5 staat dat er geen ruimte is voor nieuwe verblijfsrecreatieve ontwikkelingen, behalve diegene die er al zijn in het omgevingsplan. Dat stond er al, maar hebben we voor de duidelijkheid iets herschreven.

Exoten: de huidige formulering dat exoten een bedreiging zijn voor biodiversiteit en natuurwaarden laat wat ons betreft weinig aan de verbeelding over. We denken dan ook dat we een duidelijke lijn kiezen met de ambitie om hier, in overleg met verschillende partijen, beleid over op te stellen. Zeker in het licht van het feit dat de gemeente maar beperkt bestrijder is van invasieve exoten, door het feit dat dit zich vaak afspeelt op grond van anderen. Zie paragraaf 4.7 van de visie, onder **Uitwerking**, bij de subtitels *Zonering landbouw, natuur en recreatie* en *Groenbeleid*.

It Fryske Gea

Verslag overleg 7-10-2025

Evenementen

It Fryske Gea geeft nog aan dat ze het belangrijk vinden dat de natuur niet teveel verstoring ondervindt van evenementen op het eiland. Meestal gaat dit goed, maar een meerdaags evenement zou bijvoorbeeld wel verstorend kunnen werken omdat er dan te veel menselijke activiteit is in de natuur.

Windenergie

Wat betreft het idee rond windenergie, is het Fryske Gea geen voorstander van de NAM-locatie op het Oerd. Wel zien ze de locatie achter het boorplatform als mogelijke locatie, ook omdat de infrastructuur hier al ligt.

Reactie gemeente

Evenementen

In de omgevingsvisie hebben we herhaald wat ook in ons evenementenbeleid is opgenomen, namelijk dat we bij het beoordelen van (nieuwe) evenementen ook altijd kijken naar de balans met de natuur (paragraaf 4.5 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Evenementen en overige recreatie*). Tegelijk zijn verantwoordelijkheden rond het onderwerp natuur niet altijd eenvoudig (zie ook ons antwoord in dit participatieverslag onder **Bewonersavonden**, bij Thema 4).

Bewonersavonden

Onderstaande is een puntsgewijs verslag van de 2 bewonersavonden over de omgevingsvisie van de gemeente Ameland. Die vonden plaats op 23 juni 2026 in het Wantij in Buren en op 24 juni in het gemeentehuis in Ballum. Op de eerste avond waren 15 aanwezigen, op de tweede avond 16.

Op beide avonden is het ambtelijk concept van de visie besproken, die voor die tijd op de website van de gemeente al was te lezen. Dat concept was nog zonder het kaartmateriaal.

Het verslag focust zich op de op die avonden ingebrachte wensen en verzoeken. Dat betekent dat informerende vragen die zijn beantwoord op de avonden in principe niet zijn meegenomen in dit verslag.

In het verslag is in het groen waar nodig/mogelijk ook de reactie van de gemeente te vinden op de ingebrachte thema's.

Algemeen

- Werelderfgoed: het feit dat dat nu toch onderdeel is van regelgeving (omgevingswet) voelt als een gebroken belofte, omdat in het verleden is gezegd dat dat nooit zou gebeuren. Over die opname zijn zorgen dat dit in de toekomst voor meer beperkingen/regels zal zorgen. Bijvoorbeeld omdat argumenten tegen baggeren ook voort zouden komen uit de werelderfgoedstatus.
We delen de vrees voor toekomstige beperkingen in het (mede)gebruik van onze eigen omgeving. Of dat nu vasthangt aan de status van werelderfgoed of Natura 2000. Ondanks dat we er niet zelf over gaan, blijven we ons waar mogelijk inzetten om ons tegen die beperkingen te verzetten. Dat hebben we daarom ook zo opgenomen in de omgevingsvisie (paragraaf 4.7).
- In het kader van de paragraaf 'Dit is Ameland': belangrijk is ook om Ameland zo te houden. Daar kunnen we ons in vinden. De visie gaat er daarom ook vanuit dat we het goede behouden/versterken en alleen bijsturen waar nodig. Zie bv. het einde van het hoofdstuk 1.
- Hoe krijgt de gemeente het voor elkaar om al deze actiepunten uit te voeren? Stellen jullie prioriteiten?
De omgevingsvisie is (ook) een langetermijnvisie. Dat betekent dat de uitvoering niet allemaal in één keer gaat. En, inderdaad, dat kan ook niet. Dus we stellen inderdaad prioriteiten wat we doen. Sommige zaken lopen al, en bij andere maken we keuzes. Zie ook par. 5.3 van de omgevingsvisie.
- Er is een verzoek om op de hoogte gehouden te worden over de voortgang van de omgevingsvisie. Met specifiek de behoefte om aanvullingen zoals de kaarten nog rustig na te lezen.
Nadat de visie in ontwerp is vastgesteld door de gemeenteraad, gaat hij ter inzage. Dat betekent dat iedereen de tijd krijgt om de visie (inclusief kaarten) nog eens te lezen en er op te reageren.

Thema 1: Bereikbaarheid en infrastructuur

- Meerdere aanwezigen maken zich zorgen over de kwaliteit van de fietspaden, in het bijzonder van de schelpenpaden. Zeker omdat de visie aangeeft dat het in het kader van reductie van auto's het doel is om fietsen aantrekkelijker te maken.
We (h)erkennen dit zelf ook. Daarom staat in de visie dat we willen werken aan een visie op de toekomst van die fietspaden (en wandelpaden). Zie paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Vervoer op het Eiland*.
- In dat kader (fietsen aantrekkelijker) zijn er ook zorgen over het fietsparkeren.
Dat vinden wij zelf ook. Daarom hebben we in de visie opgenomen dat we dat willen verbeteren en uitbreiden waar nodig/mogelijk. Maar ook dat er altijd momenten in het jaar kunnen/zullen zijn dat er meer fietsen dan parkeerplekken zijn. Zie paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Vervoer op het Eiland*.

- Iemand is van mening dat, in navolging van andere gemeenten, een verbod op fatbikes en e-scooters op Ameland passend zou zijn.
Deze plannen zijn er nu niet. Landelijk wordt ook nog onderzoek gedaan of een dergelijk verbod eigenlijk wel haalbaar/houdbaar is. We bekijken wel de mogelijkheid om dit onderwerp aandacht te geven in de te ontwikkelen visie op de fiets- en wandelinfrastructuur. Zie paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Vervoer op het Eiland*.
- Eén van de aanwezigen verbaast zich over het feit dat de gemeente pleit voor een veerdienst waar het eiland zeggenschap over heeft, maar zich vervolgens niet actief inzet voor het uitbaten van een eigen veerdienst.
Als gemeente zetten we ons voor 2 dingen in (zie paragraaf 4.2 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Veerverbinding*). (1) Allereerst vinden we dat de veerdienst een publieke voorziening zou moeten zijn, waardoor de overheid ook in de uitvoering veel meer betrokken is. Dan heb je namelijk geen concessie meer nodig en ook niet elke keer die onzekerheid. We denken dat zonder die concessie de belangen van het eiland beter gediend worden. (2) Zolang er sprake is van een concessie, zijn we voorstander dat we als eiland meer zeggenschap hebben over waar de concessie aan moet voldoen. Maar het model van een concessie is een model waarin bedrijven inschrijven, niet overheden. Daarom kunnen/mogen we ons ook als overheid (ook financieel) niet bemoeien met de partijen die inschrijven.
- Breder heerst een gevoel dat ondanks alle signalen die de samenleving en de gemeente hierover (zeggenschap bij veerdienst) afgegeven hebben, er niet veel veranderd is bij het Rijk. We herkennen het gevoel dat we niet (genoeg) gehoord worden. Daarom besteden we hier in de visie uitgebreid aandacht aan en blijven we ons daarvoor inzetten.
- Iemand geeft aan dat het vliegveld gemist wordt in de visie. Zeker ook in het kader van de rol die het speelt voor de bereikbaarheid van de trauma- en ambulancehelikopter.
De gemeenteraad heeft nog niet zo heel lang geleden uitgesproken dat ze het vliegveld belangrijk vindt en graag wil behouden. Dat heeft niet per se te maken met de helikopters, omdat die flexibeler zijn qua start- en landingslocatie. Wel omdat het nu een goede voorziening is en omdat er in de toekomst misschien mogelijkheden zijn voor elektrische luchtvaart. Dat laatste thema hadden we al wel genoemd, maar het vliegveld zelf nog niet. Dat hebben we nu alsnog gedaan. Zie paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Veerverbinding*.
- Meerdere aanwezigen zijn benieuwd of er al actie ondernomen is om het aantal auto's naar de eilanden te verminderen. Een ander geeft aan moeite te hebben met die doelstelling.
We onderzoeken hoe we dit kunnen/mogen doen. Zo wordt er onder andere naar een vignet gekeken. Zie paragraaf 4.2, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Vervoer op het Eiland*.
- Een aanwezige verbaast zich over het feit dat er wel aan de veerdam gewerkt wordt, maar dat er niet wordt opgehoogd.
We zijn het ermee eens dat de veerdam opgehoogd moet worden om toekomstbestendig te zijn. Dat is ingewikkeld, onder andere door de eigendomssituatie. Rijkswaterstaat is namelijk eigenaar van de oostelijke kant van de kop van de veerdam, terwijl de gemeente eigenaar is van de rest van de veerdam. Dat is namelijk in het verleden van Rijkswaterstaat overgedragen aan de gemeente. Dat betekent dat de gemeente ook verantwoordelijk is voor het ophogen van (dat deel van) de veerdam. De kosten daarvoor zijn echter nooit door de gemeente te betalen. Vanwege het belang van een hogere veerdam willen we dan ook dat het Rijk hier aan meebetaald. We hebben in de omgevingsvisie dit ook opgenomen (paragraaf 4.2, bij **Uitwerking**, onder de subtitel *Veerverbinding*).
- Een aantal aanwezigen vragen aandacht voor parkeren op de veerdam. Ook omdat er geen busverbinding van het Verdekspad naar de veerhaven (meer) is.
We streven naar verbetering voor parkeren op de veerdam, maar zijn ook tot de conclusie gekomen dat het een complexe puzzel is. We blijven echter zoeken naar verbeteringen en hebben dat ook zo opgenomen in de visie (paragraaf 4.2, bij **Wat we doen**). Wat betreft het

Verdekspad lobbyen we bij de busvervoerder om dat weer als halte in de busroute op te nemen. Dat hebben we nu ook toegevoegd bij **Wat we doen** in paragraaf 4.2.

- Parkeren in Holwerd: als de gemeente Ameland meer zeggenschap over parkeren in Holwerd wil, zou het dan niet zelf grond kunnen aankopen om parkeerterrein te ontwikkelen?
In de omgevingsvisie staat dat we streven naar parkeren in publieke handen (zie paragraaf 4.2 van de visie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Veerverbinding*). Het gaat hier in de eerste plaats over de bestaande parkeerfaciliteiten. Wij vinden dus dat de overheid daarover zou moeten gaan. Ons doel is namelijk dat parkeren in Holwerd geen verdienmodel is, maar helpt om onze doelen waar te maken. Die overheid die over het parkeren gaat is niet per se de gemeente Ameland zelf (nog los van de vraag of dat wel kan/mag). Het zou waarschijnlijk logischer zijn dat de gemeente Noardeast-Fryslân dat doet. Met hen hebben we over dit onderwerp dan ook goed contact.
- Aantal aanwezigen mist de secundaire zeekering in de visie. Dat houdt ook verband met het feit dat RWS niets meer aan onderhoud doet (zie ook hieronder bij thema 6).
Door de discussie die er nu is over de normering, hebben we primaire keringen opgenomen in de visie. Bij secundaire zeekeringen is die discussie er niet, daarom dat we dat niet vermelden. Zie voor de rol van RWS de beantwoording bij Thema 6.

Thema 2: Wonen en leefbaarheid

- Meerderen noemen het belang van onderwijs; iemand geeft specifiek aan dat dat thema gemist wordt in de omgevingsvisie. Zeker ook in het kader van de relatie die dat heeft met wonen en bereikbaarheid. Op dat laatste punt is sprake van een ontzorgen van het praktische onderwijs (wat als fijn ervaren wordt), maar niet van het theoretische onderwijs. Daar zouden gelden beschikbaar voor moeten zijn vanuit het Rijk; de gemeente zou daarvoor kunnen pleiten, of een SPUK (specifieke subsidie) voor kunnen inzetten.
Het klopt dat leerlingenvervoer voor specifieke groepen door ons ontzorgd wordt (het beleid daarover is te vinden in de [verordening bekostiging leerlingenvervoer](#)). Voor leerlingen in het speciaal basisonderwijs moeten we dat vervoer ontzorgen. Dat doen we door voor hen de sneldienst te boeken en te betalen en (waar nodig) taxivervoer te regelen van Holwerd naar school. Datzelfde doen we ook voor het speciaal voortgezet onderwijs en het praktijkonderwijs. Dat is dus niet verplicht, maar vinden we wel belangrijk. Aan de ene kant omdat voor hen geen onderwijs op Ameland is en aan de andere kant omdat het vaak om kinderen gaat die moeilijk zelfstandig met het Openbaar Vervoer kunnen reizen.

Dat is anders voor kinderen op het theoretisch onderwijs. Voor de meeste van hen is onderwijs beschikbaar op Ameland. Dat onderwijs houden we graag in stand, omdat het belangrijk is voor de leefbaarheid op Ameland. Daarom ontzorgen en vergoeden we hen niet, als ze toch onderwijs aan de wal willen volgen.

Voor de bovenbouwleerlingen van havo en vwo is de situatie anders. Voor hen hebben we wel een (inkomensafhankelijke) financiële tegemoetkoming, maar geen praktische ontzorging. Dat zien we als een goede oplossing. Ze kunnen namelijk geen onderwijs op Ameland volgen, maar zijn normaal gesproken wel in staat om zelfstandig met het OV te reizen. Daarom zien we daar voor ons als overheid geen rol weggelegd in het vervoer zelf. Daarmee zijn zij aangewezen op het reguliere Openbaar Vervoer. Dat komt net als voor de andere reizigers met uitdagingen, maar ook daar zetten we ons waar mogelijk in voor een goed verloop van de reis. Zo hebben we in het verleden aangedrongen op een directe lijn naar Dokkum in de ochtend en de loop van de middag.

- Op dit thema wordt ook aandacht gevraagd voor de combinatie van onderwijs en opvang, zowel naschools, als kinder/peuter. Het zou wenselijk zijn als dit op één locatie zou plaatsvinden. Het ophalen/brengen is namelijk voor ouders moeilijk te combineren met werken, zeker aan de wal.
We delen dat uitgangspunt. In het accommodatiebeleid voor de gemeentelijke gebouwen is hier dan ook aandacht voor. Daarin is o.a. opgenomen dat we in Hollum een integraal

kindcentrum (IKC) willen bij Ambla. We hebben gezien dat dit voor Nes en Buren in het onafhankelijk participatieproces ook genoemd is. We bestuderen op dit moment die uitkomsten en bekijken wat die betekenen voor de visie op de gemeentelijke accommodaties.

- Iemand vraagt ook aandacht voor het personeelshuisvestingsbeleid. In zijn optiek is het voor ondernemers lastig, nu woningen niet meer verhuurd mogen worden.
Het klopt dat de gemeenteraad eerder besloten heeft dat een woning niet binnen 4 jaar na kopen verhuurd mag worden (dat is geregeld in de Huisvestingsverordening). We begrijpen dat dat voor ondernemers soms lastig is, maar dat is een bewuste keuze geweest. Op die manier proberen we ervoor te zorgen dat er genoeg woningen beschikbaar zijn voor eilanders (zie ook de toelichting op de Woonvisie).
Dat betekent niet dat we personeelshuisvesting niet belangrijk vinden; integendeel. Daarom is daar in de Woonvisie al over gesproken. In de Omgevingsvisie hebben we nu opgeschreven dat we werken aan nieuw beleid (paragraaf 4.3, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Personeelshuisvesting en bedrijfswoningen*). Dat beleid is ook bedoeld om duidelijk te maken wat de rol van de gemeente daarin is en wat ondernemers zelf kunnen regelen. Tegelijk is er vanuit de Regio Deal nu een pilot om te kijken of het mogelijk is om iets op grotere schaal te regelen op Ameland: een werkgeverscampus.

Thema 3: Duurzaamheid – energie, water en klimaat

- Iemand geeft aan het thema verzilting van het land te missen in de visie; een thema die steeds relevanter wordt door stijging van zeespiegel in combinatie met bodemdaling. Breder wordt aandacht gevraagd voor de afweging wat we aan water vasthouden en afvoeren. Want in de winter is het vaak te nat en in de zomer te droog.
Het thema water en de verhouding tussen afvoeren en vasthouden is inderdaad belangrijk. Daarom dat we samenwerken met provincie, Wetterskip en Vitens aan een Integraal waterplan. Zie paragraaf 4.3, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Water*. Ondanks dat verzilting op dit moment op Ameland (zeker in vergelijking met andere plekken) nog geen probleem lijkt, is het wel ook een thema binnen dat Integraal waterplan.
- Iemand geeft aan moeite te hebben met de doelen op het gebied van hernieuwbare energie, omdat alle investeringen daarin zullen leiden tot lastenverzwaringen voor burgers. Er wordt dan ook gepleit voor vrijwilligheid op deze punten en geen subsidies.
Als gemeente zien wij hier wel een belangrijke rol voor zowel de Amelandse samenleving als de overheid. Niet alleen omdat we als gemeente de plicht hebben om hieraan te werken. Maar ook omdat we zien dat het belangrijk is om zoveel mogelijk zelfvoorzienend te zijn in onze energie. Zo zijn we namelijk niet afhankelijk van levering van ver weg. We ondervinden nu namelijk allemaal dat dat onzekerheid en grote prijsschommelingen oplevert.
- Meerdere aanwezigen zijn blij met de aandacht voor windenergie rondom het huidige NAM-platform op zee. Meerdere van hen hebben in de basis ook geen probleem met windmolens op land, al zijn anderen het daar pertinent mee oneens.
- Iemand vraagt zich af of de gemeente woningeigenaren gaat verplichten om iets te doen met de riolering en afkoppelen. Hij is van mening dat dat inconsequent zou zijn, omdat de gemeente ook niets doet met de woningen van het GWA op deze punten.
De opvang van regenwater afkoppelen van de riolering is wel onze ambitie (zie paragraaf 4.4 van de omgevingsvisie, bij **Uitwerking**, onder de subtitel *Water*). In het Programma Water en Riolering werken we dat later concreter uit. Een verplichting hoort daarbij wel tot de mogelijkheden, maar hoe, waar en wanneer weten we nu dus nog niet. Uiteraard gelden (toekomstige) regels ook voor woningen in eigendom van het Gemeentelijk Woningbedrijf en doen we er alles aan om onze ambitie daar ook waar te maken.

Thema 4: Economie en toerisme

- Meerdere aanwezigen wijzen op de onwenselijkheid van evenementen in natuurgebieden. Deelnemers blijven namelijk lang niet altijd op wegen en paden. Met name op grond van RWS gaat dat vaak mis, omdat er geen voorwaarden, controle of toezicht is. Het is ook onduidelijk wie er verantwoordelijk is, omdat verschillende partijen (terreinbeheerders, gemeente, provincie, gemeente) naar elkaar verwijzen.

We geven toe dat het niet makkelijk is om te weten wie waar over gaat. Soms is dat ook voor ons niet altijd meteen duidelijk. We kunnen het daarom helaas ook niet makkelijk maken. Bij een dergelijk evenement komen er namelijk een hoop zaken samen:

- De gemeente geeft een evenementenvergunning af, waar voorschriften in staan. Hier kunnen ook regels instaan over de route, bv. dat die goed aangegeven moet worden en/of dat die goed afgestemd moet zijn met de terreinbeheerder.
- De terreinbeheerder(s), bijvoorbeeld Staatsbosbeheer en/of Rijkswaterstaat, geven toestemming voor het gebruik van hun grond voor het evenement. Ook met hen wordt de route afgestemd. Daarnaast zijn er vaak huisregels van een terreinbeheerder dat je überhaupt alleen maar op wegen en paden mag komen.
- De provincie gaat over de natuurwaarden en soms is dan ook een vergunning nodig van de provincie voor het evenement.

De vraag wie er dan verantwoordelijk is als de routes niet gevolgd wordt, is dan ook complex. Als mensen afwijken van de route omdat hij slecht is aangegeven, dan kan het zijn dat de organisator zich niet houdt aan de voorschriften uit de gemeentelijke vergunning. Als door de afwijking van de route natuurwaarden/-regels overtreden worden, dan gaat de provincie erover. En afwijken van de paden kan ook een overtreding zijn van de 'huis' regels van de terreinbeheerder.

- Er wordt gevraagd naar de spelregels als het gaat om overlast van de horeca en de rol die de omgevingsvisie en in het bijzonder het horeca- en detailhandelsbeleid hierin spelen. In het centrum van Nes wordt namelijk op veel avonden (ook doordeweeks) tot laat overlast ervaren van versterkte muziek of activiteiten. Ook meldingen hierover bij de gemeente en inbreng in het convenant veilig uitgaan brengen geen verbeteringen teweeg.

De meeste regels over geluid staan in het Omgevingsplan en de Algemene Plaatselijke Verordening (zie ook par. 2.2 van de bijlage bij het horeca- en detailhandelsbeleid over de relatie met andere stukken). Daarnaast staan de specifieke regels voor evenementen in het evenementenbeleid. Die regels zijn best technisch, maar in de basis komt het er op neer dat er voor dagelijkse situaties normen zijn hoeveel geluid er op welk tijdstip van de dag geproduceerd mag worden. Bij een (vooraf gemelde) incidentele festiviteit mag het geluid harder zijn en bij een toegestaan evenement is dat vaak nog wat meer.

Al die regels zijn voor een groot deel gebaseerd op landelijke normen. Omdat we denken dat we daarmee op dit moment een goede keuze maken, staan die regels nu niet ter discussie. Dat is de belangrijkste reden dat we ze niet expliciet noemen in de omgevingsvisie.

We krijgen echter inderdaad wel relatief veel signalen over geluidsoverlast in het centrum van Nes. Ons vermoeden is dat dat niet zozeer aan de regels ligt, maar mogelijk aan het naleven daarvan. Voordat we daadwerkelijk kunnen ingrijpen tegen overtreding van regels, moeten we die overlast echter zelf vaststellen door geluidsmetingen. Door de speciale apparatuur en de tijd die het kost, zijn die controles niet eenvoudig. We doen dat echter vanwege de meldingen hierover de laatste jaren regelmatig. In de meeste gevallen constateren we daar geen overschrijding van de geluidsnormen. Dat betekent uiteraard niet dat die er op andere momenten niet zijn. Het zou bijvoorbeeld best kunnen dat men weet dat we controleren en het daarom rustiger is.

Hoeveel tijd en geld we steken in de handhaving op een onderwerp is meestal steeds een afweging (zie ook par. 4.6 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Amelandor dorpen*). Voorlopig blijven we ons echter inzetten om deze ervaren overlast tegen te gaan. Niet alleen door handhaving, maar ook door het gesprek te faciliteren bij het

convenant veilig uitgaan. Ook werken we aan een informatiefolder, waarin we ondernemers de regels ook nog eens duidelijk uitleggen.

Thema 5: Omgevingskwaliteit

- Verrommeling als thema leeft. Daaruit spreekt een behoefte aan (a) duidelijkheid over wat daar onder valt en (b) aanpak daarvan. Het nadrukkelijke verzoek komt van iemand om de regels daarover duidelijk te communiceren als preventieve maatregel.
We streven zelf ook naar duidelijkheid over wat wel en niet gewenst is; dat doen we in het omgevingskwaliteitskader (zie ook antwoord hieronder). Als dat klaar is, zijn we zeker van plan daar duidelijk over te communiceren. Dat proberen we altijd te doen, omdat het belangrijk is dat iedereen weet welke regels gelden. Waar de handhaving capaciteit op wordt ingezet is meestal steeds een afweging tussen verschillende onderwerpen. Dat doen we niet in de omgevingsvisie, maar in het VTH-beleid. Zie ook paragraaf 4.6 van de omgevingsvisie, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Amelandse dorpen*.
- Iemand maakt zich zorgen over het feit dat welstand/omgevingskwaliteit getoetst worden door personen van buiten, zonder lokale kennis.
Deze commissie toetst plannen altijd aan ons eigen beleid. We streven daarom ook naar 2 dingen:
 - Het te vernieuwen beleid zo uitwerken dat voor een commissie duidelijk is wat wel/niet wenselijk is (hier maken we een begin mee in paragraaf 4.6 van de omgevingsvisie, maar dit krijgt een vervolg in de herziening van de welstandsnota – zie in datzelfde paragraaf, onder **Uitwerking**, bij de subtitel *Amelandse dorpen*);
 - De commissie uit te breiden met mensen van het eiland, zodat de lokale kennis dat beleid beter kan ondersteunen.
- Iemand vraagt om meer/betere communicatie over participatie bij een omgevingsvergunning. De regels uit de omgevingswet bieden namelijk voor omwonenden de mogelijkheid om in een vroeg stadium betrokken te zijn. Als een omwonende dat weet, kan hij/zij daar ook beter van gebruik maken. Dat is ook al aangegeven bij de gemeente en zou op de info verschijnen, maar dat is tot nu toe niet gebeurd.
Het klopt dat de omgevingswet participatie belangrijk vindt en dat dit ook blijkt uit de procedure bij een omgevingsvergunning. Dat begint al voor de aanvraag. De bedoeling is namelijk dat iemand die een aanvraag wil indienen van te voren al mensen die dat aangaat daar bij betreft. Als een vergunning aangevraagd wordt, moet dan ook aangegeven worden of er geparticipeerd is en wat het resultaat daarvan is. Dat aangeven is verplicht, maar het participeren zelf in principe niet. Die verplichting is er alleen voor specifieke gevallen die de gemeente aangewezen heeft (zie ook www.ameland.nl/participatie). Verplicht of niet, het is dus de bedoeling van de wet dat omwonenden op deze manier al vroeg betrokken worden bij een plan. Dat betekent overigens niet dat de aanvrager het plan alleen maar mag indienen als iedereen het ermee eens is. Als gemeente kunnen we dat bijvoorbeeld ook niet als reden gebruiken om iets te weigeren.

Daarnaast is er nog de rol van de gemeente. In de Gemeente Info maken we altijd bekend dat iemand een vergunning heeft aangevraagd. En later als die verleend is, vertellen we dat ook in die info. Iemand die het aangaat kan daarna bezwaar maken. Maar dat is dus pas als de vergunning er al is. We kunnen ons voorstellen dat er soms behoefte is om al te reageren als er een vergunning is aangevraagd. Op die manier horen we als gemeente misschien wel eens dingen, die we nog niet wisten. En die we kunnen meenemen bij het beoordelen van de aanvraag. Zo'n reactie is op dit moment niet gebruikelijk en onze formulering in de Gemeente Info ontmoedigt dat nu ook. Daar willen we wat aan doen. We streven ernaar om daar duidelijk te maken dat iemand die dat wil ook in die fase al zijn mening kan geven over de aanvraag.

Thema 6: Landschap en natuur

- Over het algemeen is er tevredenheid over wat er in het concept staat over historisch medegebruik. Wel zijn er vragen of de gemeente in gesprek is/gaat over de recente onrust op dit thema. De gemeente bevestigt dat en verwijst naar de recent door de gemeenteraad aangenomen [motie](#) hierover.
We blijven ons als gemeente inzetten voor het (mede)gebruik van onze natuurlijke omgeving. Dat schrijven we ook in de visie (paragraaf 4.7) en dat voeren we al uit in gesprekken over de plannen van andere overheden voor natura 2000-gebieden. Dat is ook in lijn met een nieuwe [motie](#) van de gemeenteraad over ditzelfde onderwerp.
- Er zijn meerdere vragen/reacties over de rol van terreinbeheerders. Met name als het gaat over RWS. Zij doen niet aan onderhoud (of handhaving), terwijl hun gronden wel verslechteren. Dat heeft gevolgen voor de veiligheid (want zeekeringen verlagen), maar ook voor het toerisme: hun gronden en de paden daarop zijn ook een belangrijke trekpleister voor toeristen. Zou de gemeente hierin niet een rol kunnen en moeten spelen? Evt. in samenspraak met andere terreinbeheerders?
We zijn het ermee eens dat Rijkswaterstaat niet altijd aan onderhoud lijkt toe te komen. Inmiddels weten we dat dit in de toekomst nog zal verergeren. Dat zien wij ook als probleem, omdat veel paden op hun gronden inderdaad belangrijke recreatieve paden zijn. Daarom dat we ook kijken of het mogelijk is dat we sommige paden van hen overnemen. Hoe dat verder gaat weten we nu nog niet. Maar als het al zover komt, zal het dus alleen gaan om (enkele) paden. Dat betekent dat ook in de toekomst veel gronden niet van ons zullen zijn. Dat betekent in ieder geval ook dat gemeentelijke handhaving in die gebieden niet kan (zie ook onze reacties hieronder).
- Iemand vraagt hoe de balans tussen natuur en recreatie gevonden gaat worden. Want nu tast recreatie vaak natuurwaarden aan. Denk aan loslopende honden en groepen die van wegen/paden afgaan.
We erkennen dat die balans niet eenvoudig is. We zijn zowel voorstander van respect en zorg voor als beleefbaarheid van natuur. Voor zover wij er zelf over gaan, proberen we ook regels/beleid te maken die met beide rekening houden. Op het onderwerp natuur liggen veel gebieden en dus verantwoordelijkheden niet in onze handen (zie ook hieronder). Wel zijn we regelmatig in overleg met (andere) terreinbeheerders, over o.a. deze onderwerpen. Daarnaast proberen we (o.a. via de VVV) bezoekers zo goed mogelijk te informeren over regels en respect. Dat doen we o.a. door subsidie aan de VVV. Zij denken over al hun communicatie goed na, waardoor bijvoorbeeld honden op hun foto's altijd aangelijnd zijn. Het bereiken van bezoeken blijft echter een uitdaging, ook omdat ze vaak wisselen. Ondanks dat blijven we ons zo goed mogelijk voor bovenstaande inzetten.
- Ook in dit kader wordt aangegeven dat het ook bij overheden en anderen niet duidelijk lijkt te zijn wie waar verantwoordelijk voor is. Want bij meldingen/klachten wordt een indiener van het kastje naar de muur gestuurd (vergelijk ook op de opmerking over evenementen bij thema 4). Hierboven bij thema 4 schreven we over evenementen ook al dat het helaas ingewikkeld is en niet makkelijk te maken is. Dat geldt hier in algemenere zin natuurlijk ook. Dus het klopt dat het ook voor ons en/of andere overheden niet altijd direct duidelijk is wie erover gaat. Ook omdat het soms zo is dat meerdere partijen erover gaan. In algemene zin kunnen we wel zeggen dat op gebieden die niet van de gemeente zijn (bv. bos en strand en duinen), de gemeente zelden verantwoordelijk is of mag zijn. Dat is vaak de eigenaar of beheerder van de grond, of de provincie. Zij (de provincie) gaat namelijk over natuurbescherming. De gemeente komt dan vaak pas in beeld als bijvoorbeeld de 'openbare orde' verstoord wordt, bijvoorbeeld als iemand illegaal een feest geeft. We begrijpen dat weten wie waar beheerder/eigenaar van een gebied is, ook niet makkelijk is. We denken er daarom over na of het haalbaar en handig is als we dat in kaart brengen.